NICC Magazine 1 | 2019

Waarom liet Nederland de moord op eigen burgers onbestraft? pag. 4

In dit nummer:

Indonesische herstel-betalingen.....2

Waarom liet Nederland de moord op eigen burgers in Indië onbestraft?.....4

Milieuheffing voor toeristen.....5

Hoe keken de Fransen naar het Nederlandse koloniale project?.....6

Jill Stolk overleden.....8

Papoeabeeldje terug in Tropenmuseum.....9

Reisverslag: Lombok en Flores.....10

Sophiahof – Van Indië tot nu.....12

Hallo Bandoeng.....13

Jes nieuws.....15

Ebbe op Java.....16

Het kind met de Japanse ogen.....17

Royal Mail blundert.....20

Papoea Solidariteitsdag.....21

Raffyzorg.....23

Gratis maandelijks e-magazine voor de Indische gemeenschap

jaargang 11, januari 2019 | oplage: 9700

Nederlands Indisch Cultureel Centrum

Van de redactie

Allereerst wensen wij u allen veel voorspoed en geluk in een goede gezondheid in het nieuwe jaar. In dit nieuwe jaar zullen wij u weer veel artikelen, achtergronden en opiniestukken voorschotelen, alsmede natuurlijk de diverse rubrieken, zoals boekennieuws, recepten, columns, en natuurlijk de actuele pasarkalender. Verder zullen we een linken-pagina gaan bijhouden en elke maand updaten. Nieuw is ook dat we voor zover mogelijk één of twee items uit de Indische Agenda uitvoeriger zullen behandelen.. Het maan-delijks publiceren van een uit-gebreide boekbespreking zullen wij dit jaar voortzetten. Tevens zullen wij u op de hoogte houden van de verbouwing van de SOPHIAHOF. Wij wensen u veel leesplezier.

Heeft u overigens zelf een verhaal te vertellen, waarvan u denkt dat dit onze lezers zal interesseren? NICC Magazine stelt zijn redactionele inhoud met alle plezier voor u open.
Graag willen wij u ook wijzen op de mogelijkheid ***NICC Magazine als advertentie medium*** te gebruiken. Hierbij een oproep aan alle lezers die eigenaar zijn van een bedrijf of er werkzaam zijn als PR manager om NICC Magazine als mogelijkheid te zien om ***uw bedrijf of product onder de aandacht*** van nu 9600 abonnees te brengen. Tevens willen wij een beroep doen op uw ***waardering*** als abonnee voor het zeer vele werk dat wij maandelijks aan NICC Magazine hebben. Houdt u in gedachten dat NICC Magazine geheel GRATIS is, hetgeen echter niet betekent dat wij geen kosten hebben. Juist in deze tijden is ***uw betrokkenheid*** bij NICC Magazine van groot belang en vragen wij u een ***VRIJWILLIGE DONATIE***. Wij zullen u daarvoor zeer dankbaar zijn en u zult verzekerd zijn van een blijvende gratis toezending van uw geliefde en gewaardeerde NICC Magazine. Onze volledige bankgegevens zijn: (BIC: RABONL2U)
NL39 RABO 0129 2168 36, t.n.v. ***N.I.C.C.*** Den Haag NL.
Mogen wij u tenslotte vragen om NICC Magazine zoveel mogelijk bij uw familie, vrienden en kennissen onder de aandacht te brengen? Vraag hen ook gratis abonnee te worden. Wij wensen u weer veel plezier met uw NICC Magazine. En mede dankzij uw donaties en advertenties kan NICC Magazine helemaal GRATIS blijven.

Hans Vogelsang, hoofdredacteur.

Indonesische herstelbetalingen

Waar was dit goed voor?

Toen in 1949 de Nederlandse militairen vanuit Indonesië naar Nederland repatrieerden, waren er zeer velen die zich op de boot naar huis al afvroegen, waar het nou allemaal goed voor was geweest. Er waren immers tijdens de "Politionele Acties" en als gevolg van een genadeloze guerilla-oorlog meer dan 6.000 Nederlanders gesneuveld. Ook hadden naar schatting ruim 150.000 Indonesische vrijheids-strijders het leven gelaten. De "Hollandse Leeuw" had woest om zich heen geslagen.

Een bloedige strijd die voor de terugkerende manschappen niets had opgeleverd dan trauma's en frustraties. Ze waren opgetrom-meld, al of niet voor hun nummer, om in Indië "orde en rust" voor de bevolking te brengen en de laatste Japanners te bevechten. De "expeditionaire macht" had een

schone taak en daar waren "kerels met pit" voor nodig. Ze maakten zichzelf en anderen dus maar wijs, dat ze ook veel goeds hadden kunnen doen voor de voormalige kolonie en hun inwoners die zo onder de Japanse bezetting hadden geleden.

Voor de manschappen die het hadden overleefd was het inder-daad voor niets geweest.
Compensatie kregen ze niet, velen reisden vrij snel door naar een of ander emigratieland. De door de deserteur/verzetsprins Bernhard geronselde oorlogsvrijwilligers kregen een getuigschrift met dank voor de bewezen diensten. Hij zou altijd voor deze veteranen klaar staan als er behoefte aan was. En als hij tijd had tussen zijn drukke beslommeringen door, maar dat stond er niet bij…. Achteraf zullen er niet veel zijn geweest die apetrots op dat door hem

getekende getuigschrift waren. De meesten hebben zichzelf gered en hun herinneringen verdrongen, zo goed en kwaad als dat mogelijk was.

Was het voor niets geweest, die "politionele" expeditie van 5 jaar? Nou nee…. niet voor iedereen

De hele oorlog draaide ordinair genoeg om centen. Toen bleek dat "ons" Indië voorgoed verloren was – Soekarno had immers op 17 augustus 1945 de onafhankelijkheid uitgeroepen – deed men of dat niet was gebeurd en moest ten koste van een bloedbad de voormalige kolonisator gecompenseerd worden. Vanaf dat moment was Nederland niet meer het "moederland" maar de bezetter. Een bezetter die zich aan gruweldaden schuldig maakte. Velen die deze vuile oorlog in Indonesië proberen goed te praten reppen dikwijls over het feit dat er van beide zijden gruwelijkheden werden begaan. Meestal krijgen we dan te horen: "Onze compagnie deden zulke dingen niet, dat is 100% zeker!"

Nederlandse militairen tijdens een actie. Op de achtergrond een brandend dorp.

Er zijn talloze voorbeelden van wandaden, gruwelijkheden en onmenselijk lijden, maar deze waren we nog niet tegen gekomen:
In 1947 hadden Nederlandse militairen kans gezien de verzetsstrijder Ani Lambogo gevangen te nemen bij Salu Wajo op het eiland Sulawesi en zijn hoofd afgehakt. Ze spietsten het op een bajonet en hingen het later aan een paal op de markt in de plaats Enrekang. Het lichaam lieten ze slingeren langs de kant van de weg bij Salu Wajo. De Nederlandse militairen dwongen andere krijgsgevangenen één voor één om het afgehakte hoofd van hun leider te kussen. Het hoofd heeft daar twee dagen en een nacht gehangen als afschrikwekkend voorbeeld. De familie mocht uiteindelijk het hoofd meenemen en het samen met het lichaam in Enrekang begraven.

Andi Abubakar Lambogo

Natuurlijk, het Indonesische verzet zal ook wel wandaden hebben begaan, maar wij dienen ons eerst en vooral de vraag te stellen: "Wat hadden wij daar te zoeken, wat maakte Nederland de baas in dat land?" De vuile oorlog was al eeuwen aan de gang, met hoogtepunten de geweldsorgiën in Atjeh, op Lombok, in de Molukken, etc. Bloedhonden als Van Heutsz, Colijn, Van Dalen en hoogst arrogante gouverneurs-generaal die zeiden: "Wij zullen u tot deugdelijke onderdanen maken, voor uw eigen bestwil".

Deze hele strijd is niet voor niets geweest, zoveel is zeker

Indonesië moest haar onafhankelijkheid afkopen. En er moesten herstelbetalingen worden overgemaakt, omdat het voormalige moederland "gecompenseerd" wenste te worden voor eeuwen lang investeren in infrastructuur, onderwijs, communicatie, defensie inspanningen en andere zaken ter bevordering van de beschaving.
De prijs was vastgesteld op 4,5 miljard Hollandsche Guldens. "Vadertje" Drees vond echter dat de claim 2 miljard hoger moest zijn, om ook de kosten van de Politionele Acties te dekken. Ja, u leest het goed, hij vond het maar onrechtvaardig! Indonesië heeft tot 1956 – toen de kwestie Nieuw Guinea begon op te spelen en Soekarno alles nationaliseerde – 4 miljard gulden betaald.
Omgerekend zou dit vandaag € 40 miljard zijn geweest.

Nederland heeft – om het te vergelijken – 1,1 miljard gulden aan Marshall "hulp" ontvangen. Deze "hulp" bestond echter uit leningen die met een forse rente moesten worden terug betaald. En ja, er zijn ook scheepsladingen vol afgedankte Amerikaanse landbouwmachines gratis in de polder gedumpt. De wederopbouw zou van de Marshall hulp zijn betaald.

Minister Subandrio:
„Edelmoedigheid zonder weerga"

De Indonesische minister van buitenlandse zaken, dr. Subandrio, heeft woens dag een felle, persoonlijke aanval gedaan op zijn Nederlandse collega minister Luns, door te verklaren, dat „de heer Luns zelf aansprakelijk zal worden gesteld voor het aan de Nederlandse volk toegebrachte leed".
Subandrio zei dit in een commentaar op een door de Nederlandse minister te New York gehouden persgesprek, waarin hij volgens de ontvangen berichten zou hebben gezegd, dat de betrekking tussen Indonesië en Nederland het laagste punt hebben bereikt sinds de inzet van de anti-Nederlandse campagne in december jongstleden. Minister Luns zou hebben verklaard, dat er geen vooruitzicht op verbetering bestaat, zolang Indonesië al zijn internationale overeenkomsten met Nederland blijft schenden en zolang het niets doet om tot enigerlei regeling te komen over de gestolen Nederlandse eigendommen.

Het is interessanter om te weten waar die 4 miljard gulden terecht is gekomen. In ieder geval niet bij de Nederlanders, dat is wel zeker. De kans is levensgroot dat die miljarden bij de aandeelhouders van de Nederlandse staat en Nederlandse multinationals zijn terecht gekomen. De "hoge adel" rond de kliek van Wilhelmina, die in 1948 aftrad, toen het geld richting haar kluizen begon te rollen.

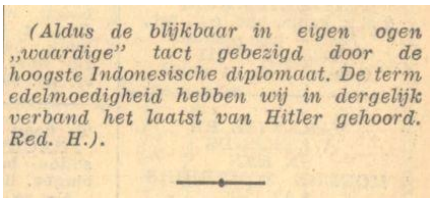
Edelmoedigheid

Op de vraag van een journalist aan minister Luns of hij kon verklaren waarom het bedrag van de schulden (600.000.000 gulden) lager was dan Nederland had gevraagd (900.000.000 gulden) en het bedrag voor de hulpverlening iets hoger, antwoordde de Nederlandse bewindsman dat men dat maar moest toeschrijven aan „de spreekwoordelijke edelmoedigheid van Nederland". Enkele detailpunten, zoals de afspraak over de reeds door Indonesië gestorte 36.000.000 gulden, werden bij afzonderlijke briefwisseling geregeld. De desbetreffende brieven werden tijdens de persconferentie ondertekend, ongeveer een uur na de ondertekening van de overeenkomst en enkele uren voor het vertrek van de sultan en zijn delegatie naar Londen.

Toen de kwestie Nieuw Guinea in 1964 tot een einde kwam, werd er wederom een herstelbetalingsregeling overeengekomen met Indonesië. Dit keer 600 miljoen Hollandsche Guldens, te betalen vanaf 1973 in jaarlijkse termijnen van 20 miljoen. Minister van buitenlandse zaken Luns had becijferd dat de schade veel hoger was, doch dat Nederland de hand over het hart had gestreken en er genoegen mee nam. Zo stond dat in de krant.

"De spreekwoordelijke Nederlandse edelmoedigheid"

Tegenwoordig spreken we daar schande van. De arrogantie van een figuur als Luns is typisch die van een ambtenaar, die in de oorlog veilig zijn tijd doorbracht in Lissabon en na de bevrijding van de hoogste toren blies. Maar omdat we tegenwoordig ook oude kranten napluizen als we het ergens over willen hebben, kom je ook andere leuke toevalligheden tegen. Want in 1958, toen de kwestie Nieuw Guinea aan de gang was, werd deze term door de tegenstander van meneer Luns gebezigd, in een geheel andere context, toen die het had over "de gestolen Nederlandse eigendommen":
De redactie van de krant gaf ook haar mening ten beste en zetten Dr. Subandrio doodleuk in de hoek van de verslagen (?) nazi's:

(Aldus de blijkbaar in eigen ogen „waardige" tact gebezigd door de hoogste Indonesische diplomaat. De term edelmoedigheid hebben wij in dergelijk verband het laatst van Hitler gehoord. Red. H.).

Samengevat kan onze conclusie niet anders zijn, dat Nederland tot het laatst toe de Gordel van Smaragd heeft willen verkrachten, zoals de Fransen dat met Afrika hebben gedaan. De gesneuvelde militairen zijn niet voor niets gestorven, ze hebben ten koste van veel de aftocht van het kapitaal gedekt. Van dat kapitaal is niets bij de bevolking terecht gekomen. De laatsten die het nog kunnen navertellen, dunnen met het verstrijken van de tijd uit en worden zonder pardon uit de geschiedenis geschrapt.

Bron: De Volkskrant

Krantenknipsels: 1 en 3: Algemeen Handelsblad 17 september 1058; 2: Gereformeerd gezinsblad 9 september 1966.

Waarom liet Nederland de moord op eigen burgers in Indië onbestraft?

Door: Han Dehne

Geen ander land heeft de moord op zoveel medeburgers zo gelaten geaccepteerd als Nederland in de Bersiap periode. De Amerikaanse historicus William H. Frederick heeft praktisch zijn hele wetenschappelijke carrière gewijd aan de geschiedenis van Indonesië. Nooit echter heeft hij goed begrepen waarom Nederland zich zo bar weinig gelegen heeft laten liggen aan de Bersiap, de periode waarin de waanzin de naar onafhankelijkheid snakkende Indonesiërs in de greep kreeg.

Frederick wil de ogen van Nederlanders openen voor de golf van etnisch geweld die begon in oktober 1945. Nederlanders - net bevrijd uit Japanse interneringskampen -, Indo's en minderheden zoals Molukkers, Chinezen en Timorezen waren plotseling hun leven niet zeker. Veel jonge Indonesische strijders zagen in de door Soekarno uitgeroepen republiek een vrijbrief om te

moorden. Zij wilden voorkomen dat Nederland na de capitulatie van Japan in staat zou zijn om het koloniale gezag te herstellen. Er vielen duizenden slachtoffers.

De Bersiap-periode is zonder twijfel een zwarte bladzijde in de geschiedenis van Indonesië én die van Nederland, zegt Frederick. Hij kent geen ander land dat de moord op zoveel medeburgers zo gelaten heeft geaccepteerd en vervolgens is vergeten.

"We hebben te maken met postkoloniaal geheugenverlies, waarvan we ons kunnen afvragen in hoeverre dat doelbewust is. Natuurlijk zwijgt in Indonesië iedereen erover. Mensen die na de revolutie zijn geboren, weigeren het zelfs te geloven als ik daarover begin. Ze noemen het Nederlandse propaganda."

Indische identiteit en een bestaan in Nederland stonden volgens Kabinet Drees III, minister Van Thiel, Maatschappelijk Werk – in reactie op vragen vanuit de Kamer in 1953 – op gespannen voet met elkaar: "De regering heeft de overtuiging, dat de belangen van het overgrote deel van de in Indonesië geboren en getogen personen van Nederlandse nationaliteit het beste zijn gediend met een voortgezet verblijf in Indonesië.

Hierbij ziet hij niet over het hoofd de vele en grote moeilijkheden, die deze personen sedert de laatste jaren in Indonesië ondervonden en ongetwijfeld nog steeds ondervinden. De ervaring heeft echter geleerd, dat de overkomst naar Nederland voor de Indische Nederlanders, zowel voor ouderen als jongeren, vaak een ontworteling betekent, die onherstelbaar is. Men realiseert zich onvoldoende dat de maatschappelijke moeilijkheden ten gevolge van de geheel andere levensomstandigheden, waarin zij hier te lande komen te verkeren, vaak veel groter zijn dan die, welke onze emigranten hebben te overwinnen, die wel voorbereid en na goede selectie zich in andere landen vestigen."

Indische Nederlanders zijn wezenlijk anders dan totoks; ze zijn 'Oosters' en moeten zich dat feit nog eigen maken; en tot die tijd moeten 'we' ze behoeden voor misstappen door ontmoediging van de overkomst naar Nederland en aanmoediging om in Indonesië te blijven.

Onder politieke druk van Tweede Kamer en een aantal maatschappelijke pressiegroepen die wezen op de noodsituatie van spijtoptanten in de jaren zestig werd het toelatingsbeleid iets verruimd. In de periode 1945-1968 vond een grootschalige repatriëring van de Indische Nederlanders plaats; er kwamen ruim 300.000 Indische Nederlanders vanuit het voormalig Nederlands-Indië naar Nederland. Deze migratie staat bekend als 'repatriëring', dat neerkomt op 'terugkeren naar het vaderland', en moet vooral symbolisch worden opgevat omdat het grootste deel van de repatrianten zelf nooit eerder in Nederland was geweest.

Milieuheffing voor toeristen in Indonesië

Ook in Indonesië raakt het geduld van de autoriteiten op waar het gaat om de grote hoeveelheid troep die met name toeristen achterlaten in en rond de toeristische hotspots. En niet alleen toeristen uit 'Belanda', Nederland, gaan in onze voormalige kolonie betalen voor het opruimen. Iedereen, uit binnen- en buitenland moet straks betalen, ook de inwoners maar wel een lager bedrag.

De 'Coordinating Minister for Maritime Affairs', de 71-jarige Luhut Binsar Pandaitan, zegt dat de regering van Indonesië een heffing voorbereidt om de kosten van het schoonmaken van attracties te financieren.

Vele tientallen tonnen organisch afval haalde men kort geleden van de stranden van Pari Island Beach

behorend tot de door druk bezochte regio 'Duizend Eilanden' (Kepalauan Seribu) ten noorden van Jakarta, de hoofdstad van Indonesië. Om nog maar niet te spreken van de berg plastik en ander afval. Arbeiders werkten urenlang om de smurrie weg te krijgen.
Ook op Bali is het bar en boos. Daar komt nog bij dat als in de nacht de stranden worden opgeruimd, de volgende ochtend er weer veel plastik ligt dat uit zee de stranden overspoelt. Dit is afkomstig van de vele toeristen die met hun bootjes de zee op gaan en hun afval botweg overboord gooien. Soms worden ze betrapt en krijgen een boete, maar vaak komen ze ermee weg.

Maar niet alleen de toeristen zijn debet aan de grote vervuiling. Ook de lokale bevolking doet er 'dapper' aan mee en klaarblijkelijk interes-seert het de gemiddelde toerist ook niet hoe hij zijn geliefde plekje achterlaat. In deze regio wordt anders gedacht over opruimen van vuilnis, sluikstort en illegale kap.

'Dan moet het maar wat kosten' vindt de Indonesische overheid en het tarief is al gevallen: inwoners 1 dollar, toeristen van andere landen 10 dollar.

Gaat dat lukken? Het zal tot weerstand leiden. Ik herinner me een artikel over Europeanen die Vietnam bezochten en de keus kregen: het gewone strand, of een schoongemaakt strand tegen betaling van 80.000 dong. 'Es ist eine Schande….' riep een ouder Duits echtpaar en koos voor het 'gewone' strand.
Hun budget liet ogenschijnlijk die 2 x 3 euro niet toe……

Erik Kuijpers

BORCADEN
BORCA ONLINE
Weimarstraat 39
2562GP Den Haag
0703642806

Hoe keken de Fransen naar het Nederlandse koloniale project in de Oost?

Door: Liesbeth Rosen Jacobson

"Aucun préjudé raciale" (geen enkel raciaal voordeel). Dat is hoe de Franse kolonisatoren van Indochina (het huidige Vietnam, Laos en Cambodja) het koloniale beeld van de Hollanders in Nederlands-Indië betitelden in de eerste helft van de twintigste eeuw. Er zou volgens de Fransen behoorlijk veel vrijheid zijn in Tropisch Nederland, ook voor hen met een donkerder huidskleur dan de gemiddelde blanke Hollandse totok. Als 'onervaren kolonisatoren' keken de Fransen naar de 'oude rotten in het vak', de Britten en de Nederlanders, die beide al sinds de zeventiende eeuw grote koloniale rijken bestuurden in Zuid en Zuidoost Azië.

Saigon eind twintiger jaren

Er zijn inderdaad meer dan voldoende voorbeelden van, dat het voor de bevolking van deels Indonesische afkomst wel degelijk mogelijk was met de nodige kennis en middelen op te klimmen op de sociale ladder in de koloniale samenleving. Een goed voorbeeld hiervan was de hoge militaire commandant Van Daalen van het Koninklijk Nederlands-Indische Leger (KNIL). Hij was van Indo-Europese afkomst, dus zijn moeder of grootmoeder moest een inheemse vrouw zijn. Dat was in de andere koloniën in die tijd

ongebruikelijk, ja zelfs ondenkbaar in veel gevallen, een dergelijke grote mate van sociale mobiliteit, waardoor een hoge militair zelfs 'gemengd-bloedig' (in de bewoording van die tijd) kon zijn. Op het 'van gemengde komaf' zijn, heerst een groot stigma. Het werd algemeen afgekeurd als zijnde een schande en zou leiden tot een compleet verval.

Nederlands-Indische familie

Als ondanks dit stigma, sociale mobiliteit toch tot op zekere hoogte mogelijk was, dan zou het volgens de Fransen heerlijk toeven moeten zijn, zonder raciale vooroordelen daar aan de overkant van de oceaan, in de 'Gordel van Smaragd'. Daarom zagen ze die Nederlandse vorm van kolonialisme in de Oost als ultiem voorbeeld voor hun eigen koloniale project in Frans Indochina. Het werd niet voor niets omschreven met de volgende woorden van de Franse koloniaal bestuurder Joseph Chailley-Bert in zijn ver"slag van een reis naar Nederlands-Indië in de jaren 2901 en 1902, als: "la vieille et intelligente colonisarion" (de oude en de intelligente kolonisatie).

Frans kolonialisme

Het Franse kolonialisme in Azië stond aan het begin van de 20e eeuw nog in de kinderschoenen, want de Fransen waren tot het einde van de 19e eeuw voornamelijk actief geweest in Noord-Afrika. Vooral Algerije was een belangrijk verlengstuk van de Franse invloed overzee geworden. Het had zelfs een vergelijkbare bestuursvorm als het moederland, met een verdeling in afzonderlijke 'départements'.

Na een aantal moeizame veroveringen werd pas in 1887 de *'Union Indochinoise'* gesticht in een uitgestrekt gebied rond de delta van de rivier de Mekong, met Hanoi als hoofdstad van Tonkin in het noorden en Saigon (tegenwoordig Ho Chi Minhstad) als hoofdstad van Cochinchina in het zuiden. In 1893 werd Laos pas toegevoegd aan het gebied van Frans Indochina. Als onervaren kolonisatoren keken de Fransen naar de 'oude rotten in het vak', die als sinds de zeventiende eeuw grote koloniale rijken bestuurden in Zuid en Zuidoost Azië.

Raciale hiërarchie

De vraag die ik in dit artikel ga beantwoorden (en die ik uitgebreid aan bod laat komen in mijn pas verschenen proefschrift: *'The Eurasian Question'*) is vooral of de positieve Franse uitspraken over het vermeende ontbreken van raciale hiërarchie en vooroordelen en dus het progressieve karakter van het koloniale beleid in Indië kloppen met de historische werkelijkheid.

Zo goed als alle koloniale systemen zijn gebouwd op een kunstmatig in stand gehouden hiërarchie van een superieure minderheid en een inferieure meerderheid met authentieke bewoners van het gebied, de zogenoemde inheemsen. Op die manier en op die manier alleen kon het kolonialisme werken. Deze hiërarchie werd in stand gehouden door een uitgebreid vertoog, te vinden in allerlei bronnen, zoals overheidsstukken, kranten en boeken over de 'inferieure ander' en in welke mate 'zij' wel of niet wild, onbeschaafd, zwak en lui zouden zijn.

De tussengroep

In nagenoeg alle gekoloniseerde gebieden was er naast de bovenlaag en de onderlaag, ook een groep van gemengde afkomst. Dus nazaten van een vertegenwoordiger van beide groepen, hiervoor genoemd. Deze tussengroep stelde alleen al door hun aanwezigheid de zorgvuldig opgebouwde tegengestelde hiërarchische groepen op de proef. Als gemengd persoon met een lichte huidskleur kon men doorgaan voor 'blank' (en daardoor dus deel uitmakend van de superieure bovenlaag) kon men bijvoorbeeld wel die begeerde functie krijgen.

Maar wie als gemengd persoon met een donkere huidskleur (waar duidelijk de 'inheemse' invloeden de boven-toon voeren) kon juist weer verdwijnen in de inheemse omgeving en dan van daaruit misschien wel een opstand gaan leiden. Zo werd er destijds gedacht.

Anglo-Indische familie

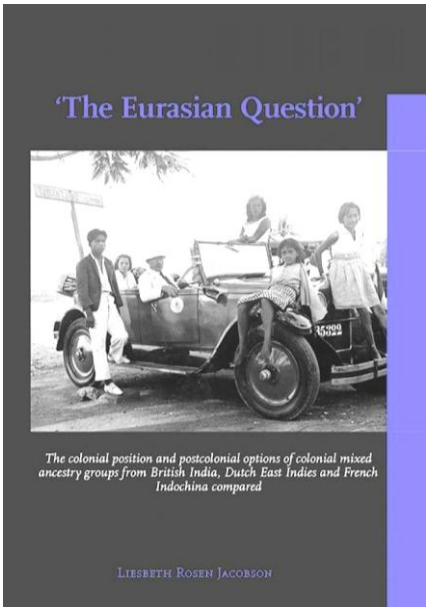
Vrouwen van gemengde komaf konden in de prostitutie terecht komen in een inheemse omgeving en daarmee het blanke prestige en superioriteitsgevoel bezoedelen. En samen met de potentiële oproerkraaiers zouden ze uiteindelijk misschien wel het koloniale bestel in gevaar kunnen brengen. Vandaar dat de koloniale machthebbers zich daar vanaf het begin van de twintigste eeuw ernstig zorgen over begonnen te maken. Toch leek het volgens de Fransen de ideale samenleving te zijn, omdat zoveel mensen van gemengde komaf een goede positie konden verwerven.

Maar was dat ook werkelijk het geval? Kreeg men echt evenveel kansen in Nederlands-Indië en werd er niet gediscrimineerd op afkomst en huidskleur? Het antwoord is NEE.

Rooskleurig

Er was wel degelijk sprake van discriminatie tegen mensen van gemengde afkomst in Nederlands-Indië en tegen de inheemse bevolking in het algemeen (zo sprak men vaak over de woonplek van inheemsen als een 'kampong' waarbij uit de intonatie kon worden opgemaakt dat het een 'achterbuurt' moest zijn). Het was zeker niet voor iedereen van gemengde afkomst, laat staan van inheemse afkomst, weggelegd om hogerop te komen. Vaak speelde een combinatie van klasse en ras (huidskleur) een belangrijke rol om iemand toe te laten, dan wel uit te sluiten. Zulks in geval van hogere overheidsfuncties in het koloniale bestuur. Dit betekende in de Nederlands-Indische context de "Ethische politiek". Over het algemeen hebben de Fransen dus een nogal rooskleurig beeld van de koloniale situatie in Indië en het strookt naar mijn oordeel niet echt aan de historische werkelijkheid.

Nu kan het natuurlijk ook zo zijn dat de Franse samenstellers van deze bronnen, onvolledige informatie hebben en daardoor een vertekend beeld schetsen, daarbij ook rekening houdend met hun eigen agenda. Wellicht wilde men een bepaalde wetgeving tot stand brengen, juist omdat men (deels) zelf van gemengde komaf was.

Maar ik denk toch dat men werkelijk dacht dat er van raciale vooroordelen geen sprake was. De discriminatie en racistische stereotypering van de gemengde bevolking gebeurde in Nederlands-Indië nogal onderhuids en dus niet openlijk zoals in zoveel andere koloniale contexten.

Dat was heel anders dan in Brits-Indië (India), een andere casus in mijn vergelijkende studie, waar een strikte "colour-bar" was. De gemengde bevolking daar, de "Anglo-Indians" richtten daarom hun eigen sociëteiten op, omdat ze open werden geïsoleerd en absoluut geen toegang hadden tot de Britse clubs.

Het voorbeeld van een simpel zinnetje uit een verslag van een Franse koloniale bestuurder geeft het belang aan van vergelijkende koloniale studies. Door te kijken naar (tot nu toe) vaak onderbelichte connecties tussen koloniën onderling, kunnen er veel nieuwe inzichten worden verkregen over de specifieke aard van het kolonialisme in de ene kolonie en het meer wijdverbreide systeem in de andere.

Liesbeth Rosen Jacobson is onderzoeker en docent aan de Universiteit Leiden en auteur van het boek: "The Eurasian Question".

Schrijfster Jill Stolk overleden

De Haagse schrijfster Jill Stolk is woensdag 2 januari 2019 op 69-jarige leeftijd overleden. Bij haar werd enkele maanden geleden alvleesklierkanker geconstateerd. Jill Stolk was sinds 2015 weduwe en had twee zonen.

Jill Stolk werd in 1949 geboren in Hilversum, maar woonde het grootste deel van haar leven in Den Haag. Daar volgde zij een opleiding tot muziekpedagoog aan het Koninklijk Conservatorium. In 1983 debuteerde ze als schrijver met haar roman "Scherven van Smaragd" bij de kleine Haagse

uitgeverij Moesson. In Indische kringen werd het boek als controversieel beschouwd, omdat de schrijfster onomwonden aangaf hoe veel Indische mensen van de eerste generatie hun afkomst verloochenen, onder een minderwaardigheidsgevoel gebukt gaan, de zon vermijden om te voorkomen dat ze nog donkerder worden en hun kinderen leren vooral bescheiden te zijn en niet op te vallen.

Jill Stolk werd een uitgesproken representant van de tweede generatie Indische schrijvers, die geboren is in Nederland in een Indisch milieu, net als Adriaan van

Dis, Marion Bloem en Alfred Birnie. Na haar debuutroman publiceerde ze bij Nijgh & Van Ditmar de roman 'Onder de blauwe sarong' (1986), haar gebundelde NRC-columns 'Kleurverschil' (1988) en de roman 'De zwijgende vader' (1992).

Belangrijke thema's in haar werk zijn: bewustwording van de eigen culturele identiteit, het anders zijn, de trauma's van ouders met een verleden in het Jappenkamp en discriminatie. In 'Scherven van Smaragd' beschreef ze onder meer haar eigen ervaring op de kleuterschool, waar ze als enig donker getint kind bij het klassikaal zingen van 'Moriaantje zo zwart als roet' altijd midden in de kring de rol van dansend Moriaantje moest vervullen.

Jill Stolk was zeer actief op meerdere fronten. Zo ontwikkelde ze muziekmethodes voor kinderen en interviewde ze gedetineerden voor de bundel 'Beste groeten uit de bajes' (1984). Ze was ruim tien jaar als recensent van Indische literatuur verbonden aan de kunstredactie van de Haagsche Courant. Voor de culturele manifestatie Indische Zomer schreef zij in 2005 een reeks Indische portretten. Eerder al had zij interviews met representanten van de eerste generatie Indische Nederlanders gebundeld onder de titel 'Indië was alles. Alles' (1996), een boek dat door Rob Nieuwenhuys werd omschreven als 'een boeiend document humain'. Ze was een jaarlijks terugkerende gast op de Pasar Malam/Tong Tong Fair in diverse rollen. Naast haar schrijverschap en journalistieke werk, was Jill Stolk tot aan haar ziekbed actief als muziekdocent en als yogalerares.

Papoeabeeldje na 80 jaar terug in Tropenmuseum

Tachtig jaar geleden werd uit het Tropenmuseum in Amsterdam een voorouderbeeldje uit Nieuw Guinea gestolen. Sinds kort is het beeldje gelukkig weer te zien in het museum.

Het kleine houten sculptuur, dat een bijvrouw voorstelt en deel uitmaakt van een beeldengroep, werd in de jaren dertig gestolen uit het museum. Daarna belandde het in de collectie van een Spaanse verzamelaar. Hoe het beeld daar terecht is gekomen is onduidelijk. Na zijn overlijden liet de verzamelaar het beeldje na aan zijn zoon. Die heeft het beeldje onlangs teruggegeven aan het Tropenmuseum, waar het vanaf nu weer te bewonderen is in de vaste tentoonstelling Nieuw-Guinea.

De sculptuur maakt deel uit van een beeldengroep van tien goden- en voorouderfiguren die afkomstig is van een dorp aan de Mayalibit-baai op het eiland Waigeo, in het westen van Nieuw-Guinea. De goddelijke familie bewaakte het welzijn van de mensen. Het gestolen beeldje, een bijvrouw van de oudste zoon van de scheppergod, is de kleinste en minst imposante van de set maar toch is het volgens het museum belangrijk dat de familie nu weer compleet is.

De groep is uniek, er is nergens ter wereld een tweede, en van grote schoonheid. Voorstellingen van goden zijn zeer zeldzaam in Papua, dit maakt deze beeldengroep extra interessant.

De beeldengroep is verzameld door professor Van Eerde, de eerste directeur van de afdeling volkenkunde van het Koloniaal Instituut (nu is dit het Koninklijk Instituut voor de Tropen). Tijdens zijn verblijf op Nieuw Guinea in juli 1929, kreeg hij toestemming om objecten te selecteren en deze te verzenden naar Nederland. Deze collectie was door missionarissen en door overheidsambtenaren verzameld. Van Eerde stelde een collectie van 89 heel bijzondere objecten samen, waaronder de groep van tien beelden uit Nieuw-Guinea en schreef ze in bij het Koloniaal Museum, dat nu het Tropenmuseum is.

De hele groep bestaat uit een goddelijke figuur, de creatieve kracht van het universum, zijn twee zonen, en hun vrouwen. Tot de tien korwarfiguren (voorouderfiguren) behoort een schedelkorwar. Deze bevat de schedel van de stichter van de clan, die deze groep goden en een voorouder eerde en ter bescherming aanriep. Een groep beelden met een voorouder die wordt voorgesteld als afstammeling van de goden is volgens het Tropenmuseum uniek.

Reisverslag: Lombok en Flores

Parels van Nusa Tenggara

Door: Bert Vos

Het is koud. We klauteren, met de slaap nog in de ogen, in de vroege ochtend het steile pad op. Op weg naar de top van de Kelimutu vulkaan op Flores. Een van de parels van Nusa Tenggara, de zuidoostelijke eilanden van Indonesië. Een tengere dame met op haar hoofd een groot pak en in elke hand een grote thermoskan volgt ons soepeltjes. Ze haalt ons in, met snelle passen en blote voeten in haar slippers, slechts gekleed in een lange jurk. Ze mompelt wat en verdwijnt uit het zicht. Haar koffie zal ons een half uur later goed smaken.

De Kelimutu vulkaan

Als de zon even na zessen opkomt. De eerste stralen achter de top aarzelend tevoorschijn komen en de temperatuur snel stijgt, begrijp je waarom deze plek de belangrijkste toeristische attractie is van Flores. Een fantastisch landschap ontvouwt zich voor zijn gasten als de dageraad ontwaakt. Onder ons liggen de 'Kelimutu driekleuren meren' die telkens van kleur veranderen. Vandaag zijn ze blauw en zwart. Een reiziger rapporteerde onlangs een chocoladebruine kleur gezien te hebben. Maar het water kan ook ineens melkwit of scharlakenrood zijn. Een kleurenpalet dat wordt veroorzaakt door mineralen in het water. Volgens de lokale overlevering leven hier de zielen van de overledenen. En daarom is het een heilige plek.

Maak kennis met de Komodovaraan

Flores hoort tot de 155 Nusa Tenggara eilanden, verdeeld in twee provincies. In tegenstelling tot Bali is dit eiland meer ingesteld op de avontuurlijk ingestelde reiziger die van trekkings houdt in de nationale parken voor een ontmoeting met de Komodovaranen. Ze lijken zo uit de prehistorie te zijn weggewandeld. Je komt er ook nog traditionele dorpen van het Ngadavolk tegen, gebergten grommen je tegemoet en de jungle omarmt je. Rivieren en ravijnen, actieve vulkanen en maagdelijke stranden. Dit alles maakt van Flores een indrukwekkende belevenis.

Mijn tourgids Johannes vindt het jammer dat de meeste mensen alleen voor de Kelimutu en een paar traditionele dorpen komen, terwijl er nog zoveel te zien is.

Komodovaraan

"Als de enige verharde weg hier over drie jaar verbeterd is zullen er meer toeristen komen, hoop ik. Helaas is er nog te weinig accommodatie voor grootschalig toerisme zoals in het westen waar wij prachtige witte zandstranden hebben."
In dit oostelijke gedeelte van Indonesië staat het toerisme nog duidelijk in de kinderschoenen. De infrastructuur is inderdaad onvoldoende ontwikkeld, de afstanden tussen bezienswaardigheden zijn afmattend lang door de slechte wegen, hotels sober ingericht en de meeste restaurants kunnen zonder aankondiging geen grote groepen aan. Maar er zijn geen rijen uit de grond gestampte strandresorts.

De kokosnootpalmenbaaien van Lombok

In de Nesu Tenggara archipel, is het schilderachtige Lombok nog het meest ontwikkeld. Het ligt een half uur vliegen van Bali. De eerste indruk is een kust die verrassend ongerept is met zijn fijne witte zandstranden, die zich als een parelketting aan elkaar rijgen en indrukwekkende kokosnootpalmenbaaien met helderblauw zeewater. Het zusje van Bali wordt het eiland genoemd. Maar de omwenteling staat snel te gebeuren als het aan touroperators, projectontwikkelaars en hoteleigenaars ligt. Vooral nu er een nieuwe internationale luchthaven is gebouwd zal het toerisme gestaag toenemen is de verwachting.
Een busrit over een smalle hobbelige weg langs 'Lombok Kutabeach' aan de zuidkust gaat langs een sliert van kleine pensions, restaurantjes, strandbarretjes, geldwisselkantoortjes, cafeetjes, winkels en huizen. Vlak bij de luchthaven wijzen de skeletten van kraampjes doelloos in de warme lucht. Hier wordt een kunstmarkt gebouwd is de optimistische uitleg.

Flores

Kuta, Lombok

Wat grote zus Bali te bieden heeft, met zijn stranden, rijstvelden, vulkanen, zee, natuur, cultuur, zijn gastvrijheid en eenvoudige pensions tot luxehotels, dat vindt je ook op Lombok. Zoals de bountystranden aan de zuidkust, het magische meer Segara Anak op de berg Rinjani en bergachtige gebieden met regenwouden. Op Lombok heerst echter nog de sfeer van Bali ruim twintig jaar geleden.

Oase van rust Gili Trawangan

Voor de Noordwestkust kust van Lombok liggen de Gili-eilanden. De grootste van deze paradijsjes heet Gili Trawangan. Naast 'Trawangan' met zijn twee kilometer lengte zijn er nog Gili Air en Gili Meno. 'Air' is de kleinste, ligt het dichtst bij de kust en telt hoogstens 2000 inwoners. Het heeft fantastische poedersuikerstranden, palmbossen en koraalriffen.

De charme van deze parel is de gemoedelijke levensstijl. Ietsje groter is het nabijgelegen Gili Meno en geldt als de rustigste van de drie. Er wonen maar een paar honderd mensen, de prijzen zijn hoger dan op de andere twee parels en de accommodatie is beperkt. Voor snorkelaars en duikers zijn de zeediepten met hun zeldzame blauwe koraal een feest voor de ogen.

Zonsondergang Gili Trawangan

Gili Trawangan, ongeveer een kwartiertje varen vanaf het vasteland, is vooral geliefd bij jonge vakantiegangers die er feest vieren. Het is, net als Vlieland, een autoloos gebied. Het openbaar vervoer gaat er met paard en wagen. De Guesthouse en hotels liggen bijna allemaal in het zuidoosten dicht bij het strand. Het eiland heeft een waar snorkel- en duikparadijs aan de oostkust en de sfeer is er zeer relaxed. Langs de enige 'uitgaansstraat' is er vertier in disco's, gemaakt van bamboe, en barretjes waar onder meer magic mushroom wordt aangeboden.
Wil je rust aan je hoofd ga dan naar het afgelegen Ombak Sunset Hotel met zijn privéstrand, bestel twee cocktails voor de prijs van een en geniet van een spectaculaire zonsondergang.

(Aziatische Tijger)

INDISCH PLATFORM

z o e k t d o n a t e u r s

Het Indisch Platform behartigt de belangen van de Indische gemeenschap bij de Nederlandse regering

Stichting Het Indisch Platform - Postbus 85564 - 2508 CG Den Haag

Bankrek. nr. NL84 INGB 0088 3644 67 t.n.v. Indisch Platform

Sophiahof

Van Indië tot nu

Onder deze titel houdt de redactie van NICC Magazine u maandelijks op de hoogte van nieuws, actualiteiten en het programma van de nieuwe Indische Ontmoetingsplek Sophiahof

2019: Directie en medewerkers van het Indisch Herinneringscentrum en van het Moluks Historisch Museum wensen u allen een fantastisch jaar toe. Vanwege de ingrijpende verbouwing die in ons gebouw plaatsvindt, zijn er momenteel geen evenementen gepland

Thuis is ver weg... Indië in het onderwijs

Hoe Nederlands-Indië dichtbij komt, het oorlogsverhaal van een vader

Hoe verliep de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië? Hoe ervaarde je als kind de oorlog? En, welke verhalen worden doorgegeven aan volgende generaties? Het zijn vragen die centraal staan in *Thuis is ver weg*. In dit lesmateriaal gaan leerlingen aan de slag met de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië en hun eigen familiegeschiedenis.

De documentaire als bron

Het lesmateriaal bestaat uit clips (fragmenten) van de NOS-documentaire *De oorlog van acteur Eric Schneider*, aanvullende filmbronnen en opdrachten. De leerlingen verdiepen zich in de geschiedenis aan de hand van het familieverhaal van acteur Eric Schneider. Eric werd tijdens de Japanse bezetting als 8-jarige jongen in een kamp geïnterneerd. Zeventig jaar later bezoeken zijn zoons Olivier en Beau (ook acteur en bekend van Goede Tijden Slechte Tijden) in Indonesië plekken uit hun vaders jeugd. Ook gaan de leerlingen bij zichzelf na welke rol familieverhalen spelen in hun eigen gezin.

Lesmateriaal

Bij ***Thuis is ver weg*** hebben we zowel digitale werkbladen, als werkbladen die je kunt printen, ontwikkeld. In de docentenhandleiding vind je lestips.
Digitale werkbladen (Gebruik Safari of Chrome als browser)
Docentenhandleiding

Werkbladen en kijkwijzer

Iedere documentaire-clip heeft een eigen werkblad met opdrachten. Kies zelf welke clips je wilt behandelen. Wil je de leerlingen laten oefenen met het aandachtig bestuderen van de documentaire clips kun je ook alleen gebruik maken van de kijkwijzer.

Open hier om te printen:
Dossier Thuis is ver weg
(1. introductie werkbladen;
2. Werkbladen;
3. Verrijkingsop-drachten)
Documentaire-clips

De documentaire en het lesmateriaal is tot stand gekomen dankzij de samenwerking tussen het Indisch Herinneringscentrum en de NOS.

Indisch Herinneringscentrum DEN HAAG

NOS

Word vriend van het Indisch Herinneringscentrum

Het **Indisch Herinneringscentrum** zet zich in om de **geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië** en de gevolgen daarvan door te geven, levend te houden en te onderzoeken wat dit voor huidige generaties betekent.
Dat doen we voor u, maar ook graag samen met u! Als **Vriend** geeft u het Indisch Herinneringscentrum net even dat **extra steuntje in de rug**. Met een donatie van minimaal € 25 per jaar ondersteunt u ons werk en

Indisch Herinneringscentrum DEN HAAG

bent u als Vriend op een speciale manier verbonden aan het **Indisch Herinneringscentrum**. Vrienden hebben bovendien bij ons een streepje voor.
Maar niet alleen ontvangt u als **welkomstcadeau** het prachtige door **Jet Bussemaker** geschreven boek ***Dochter van een kampkind***, u ontvangt ook eens per jaar een **speciale uitnodiging** alleen voor Vrienden. **Vriend** worden kunt u HIER.

Wordt vriend van Stichting Moluks Historisch Museum

Vindt u het belangrijk dat het Molukse culturele erfgoed toegankelijk is en bewaard blijft voor volgende generaties? Word dan Vriend van stichting Moluks Historisch Museum (Stg. MHM).

Met uw contributie maakt u het mogelijk dat stg. MHM haar collecties beheert en presenteert, activiteiten en herdenkingen organiseert en er zorg voor draagt dat de Molukse geschiedenis en cultuur zichtbaar zijn in de Nederlandse samenleving.
De Vriendenwerkgroep van Stichting Moluks Historisch Museum is daarom deze Vriendencampagne gestart. Voor 25 euro bent u Vriend voor een heel jaar. Kiest u ervoor om meer te doneren, dan is dat natuurlijk welkom!

Om kosten te besparen werkt stg. MHM niet met acceptgiro of automatische incasso.
U dient de jaarlijkse contributie zelf over te maken. Het lidmaatschap geldt voor 1 kalenderjaar. U betaalt uw contributie bij aanvang en vervolgens per 1 januari van elk jaar.

Met uw Vriendenlidmaatschap verzekert u zich van:

- Uitnodigingen voor Vriendenbijeenkomsten
- Vooraankondigingen van veel overige bijeenkomsten georganiseerd door stichting MHM
- De digitale Nieuwsbrieven
- Mogelijkheid om deel te nemen aan verrassingsacties (zoals het verloten van boeken)

Wilt u stichting MHM in natura steunen als sponsor door bijvoorbeeld een zaal of faciliteiten ter beschikking te stellen voor evenementen of voor producten? Neem dan contact met ons op via info@museum-maluku.nl Wij gaan graag met u in gesprek om te kijken wat we voor elkaar kunnen betekenen.

Meer weten over vormen van doneren en fiscale aftrekbaarheid? Alle informatie vindt u hier.
Vriend worden kunt u hier.

Sophiahof – Sophialaan 10 – 2514 JR Den Haag – Tel: 070-2002500

HALLO BANDOENG

Radio Kootwijk vormde sinds 1929 de basis voor gesprekken met geliefden aan de andere kant van de wereld. Mensen die dachten hun dierbare nooit meer te zullen horen, hadden plots rechtstreeks contact met Nederlands- Indië. Twee werelden, zo verschillend, werden in enkele minuten verbonden door de lucht, in golven en trillingen die 12.000 km moesten overbruggen. Maar wat als de berichten door een oorlog worden verstoord? Radiostilte. Onbeantwoorde vragen blijven over.

In een vergeten ruimte tracht een telefoniste al 40 jaar lang oude verdwaalde berichten uit de ether op te vangen. Jarenlang verbindt zij de lijnen. Op zoek naar antwoorden want de tijd dringt. Ze ontvangt flarden van gesprekken van mensen die er niet meer zijn en nooit gehoord. De berichten halen het oude Indië terug waar ze zo weinig van weet, want de enige overlevende die haar wat zou kunnen vertellen is haar vader. Maar hij is oud en zwijgt.

Loulou Rhemrev

Ik heb een korte proeve kunnen maken op de locatie van Radio Kootwijk, waar de allereerste telefonische contacten met het Nederlands-Indië hebben plaatsgevonden.
Deze plek inspireerde mij tot het creëren van een treffende vorm om mijn persoonlijke verhaal te kunnen vertellen.

Ik ben Indisch

Mijn familie heeft 300 jaar in Nederlands-Indië gewoond en is na de oorlog naar Nederland gevlucht. Ik ben een mix van Nederlands en Indonesisch bloed, al is dat niet aan mij te zien. Ik ben een twijfel Indo. Alleen Indische mensen herkennen iets in mij. Het is een ontmoeting in het onbekende en toch herkenbaar. Maar wat is dat dan, Indisch zijn?

Een indringende en ontroerende theatervoorstelling over een Indische erfenis

Bepaalt de Indische erfenis mijn identiteit? Wat heb ik mee-gekregen?

Ik voel de oorlog van mijn familie in mij. Een oorlog die ik niet heb meegemaakt. Ik voel ook een band met een land dat niet meer bestaat. Hoe kan dat? Heel veel Indische mensen zwijgen en dragen een geheim met zich mee. Waarom?
Ik zoek naar antwoorden in de verhalen van een generatie die er straks niet meer is…de tijd dringt.

Bezetting / CV

De volledige bezetting van Hallo Bandoeng! bestaat uit een actrice en twee muzikanten. De voor-stelling kan ook gespeeld worden door alleen de actrice.

Na mijn afstuderen aan de toneelacademie in Maastricht (1990) ben ik te zien geweest in verschillende televisieproducties zoals Baantjer en Vuurzee en in vaste rollen zoals in o.a. Schiet mij maar lek met Peter Lusse en de Duitse Crimi Cobra 11. Ook speelde ik in diverse theater-producties onder andere “Gouwe Handjes” met John Kraaijkamp en in meerdere familievoorstellingen. Sinds 2008 ben ik werkzaam bij theatergroep Plezant en speel daar in verschillende producties. Naast het acteren, regisseer en schrijf ik inmiddels meer dan vijftien jaar voor verschillende gezelschappen, zoals bij het Haarlemmerhout Theater waar ik op dit moment voor het najaar de spannende voorstelling The Woman in Black regisseer. Zie verder **loulourhemrev.nl**

Wij hebben uw support nodig

De voorstelling *Hallo Bandoeng* is geboren uit respect voor mijn opa, mijn oma, mijn vader en zijn zusje, die als oorlogsslachtoffers uit het voormalige Nederlands-Indië moesten vluchten. Samen met nog ruim 300.000 Indische Nederlanders.
Hun verhalen mogen niet in vergetelheid raken.

Wij missen echter de financiële draagkracht om deze indringende en ontroerende voorstelling in verschillende theaters te kunnen spelen en te delen met een breed publiek. Daarom vragen wij om uw support middels een crowd-funding.
Op korte termijn komen wij met meer informatie omtrent deze crowdfunding. Wij hopen dan een beroep op u te kunnen doen en vele positieve reacties en bij-dragen zullen ontvangen.
U kunt ons nu al ondersteunen door een donatie te doen aan de Stichting Toneelwerk, Bankreknr. NL08 ABNA 0824 841 662 ovv ‘Donatie Hallo Bandoeng!’.

Wilt u meer informatie en/of op de hoogte blijven? Laat dan uw naam en email-adres achter in het Contactformulier.

Tekst/spel: Loulou Rhemrev
Componist/muzikant: Tom Meulman
Regie: Folmer Overdiep
Speeldata:
27 en 28 maart 2019 in het Haarlemmerhout Theater, Van Oldenbarneveltlaan 17, 2012 PA Haarlem.
Reserveer wel tijdig uw kaartjes: https://www.haarlemmerhoutthea ter.nl

Petitie nr. 290 aangeboden aan de Ambassadeur van Japan

His Excellency Shinzo ABE
Prime Minister of Japan

(Nederlandse vertaling)

Den Haag, 8 januari 2019
Petitie: 290
Onderwerp: Een jaar van verandering!

Excellentie,
Het bestuur en de leden van de Stichting Japanse Ereschulden wensen u als Eerste Minister van Japan, uw Kabinet en de bevolking van Japan een veilig en voorspoedig Nieuwjaar.

Het is een belangrijk jaar voor Japan daar de Keizer zal aftreden om door zijn zoon te worden opgevolgd. Ofschoon de Keizer geen politieke rol heeft, is zijn status als het culturele en emotionele symbool van Japan aanvaard. In 2000 brachten de Keizer en Keizerin een staatsbezoek aan Nederland. De Stichting Japanse Ereschulden wees dit bezoek af. Dit werd door de Nederlandse autoriteiten afgekeurd. De Keizer toonde zijn berouw tijdens het Staatsbanket maar verontschuldigde zich niet voor de onwettige bezetting van Nederlands-Indië tijdens de Tweede Wereldoorlog. Echter we nemen aan dat hij de woede voelde over het gedrag van zijne Majesteit Keizer Showa (Keizer Hirohito) tijdens de oorlog en tevens de onwil van de Japanse regering om haar verantwoordelijkheid voor de individuele Nederlandse slachtoffers te erkennen. We hopen dat de Keizer zijn gevoelens aan zijn opvolger zal overdragen!

Eerste Minister,
In uw 2019 Nieuwjaars speech verwijst u naar het einde van de Heisa periode. Gedurende deze periode leed Japan onder deflatie en ontvolking. De snelle technologische ontwikkelingen in handel en industrie beïnvloedde de sociale structuur van Japan; Japans militaire oorlogsverleden tijdens de Tweede Wereldoorlog werd genegeerd. Japans naoorlogse diplomatie, ontkenning van verantwoordelijkheid voor de Showa periode, vergt tegenwoordig een andere aanpak. De oudere Japanse bevolking, zowel als de overlevenden uit Nederlands-Indië, hebben hun lijden en het gebrek aan respect en wellevendheid door opvolgende Japanse regeringen, inclusief die van u, niet vergeten. Het aantal slachtoffers wordt snel minder. Het is te cynisch om te veronderstellen dat uw regering doelbewust wacht totdat alle slachtoffers overleden zijn en daarmee de erkenning kunt vermijden. Ik persoonlijk hoop dat het feit citaat ”dat u overweldigd wordt door de ontnuchterende realisatie om de Japans naoorlogse diplomatie te moeten herzien” zal resulteren in een echte en passende heroverweging.

Eerste Minister,
Gaarne verzoeken wij u om een ontvangstbevestiging van deze petitie.

Namens de Stichting Japanse Ereschulden
J.F. van Wagtendonk
Voorzitter

(*Original English version, go to:* Petition # 290: Giri “A year of change”)

Ebbe op Java

Door: Chris Ebbe

Een serie korte reisanekdotes over de dagelijkse beslommeringen op Java in Indonesië

Ontwikkelingshulp

Bandung, voor de oorlog bekend als Parijs van Java, stad van de mooie gebouwen in Art-Deco stijl, die doen denken aan Frank Lloyd Wright, stad van de mode en het mondaine uitgaansleven waar in de Sociëteit Concordia feesten en partijen werden georganiseerd voor de hoge ambtenaren en officieren van het KNIL, met hun dames uiteraard.

We rijden door de stad. Vanuit de taxi zien we de zorgvuldig gerestaureerde koloniale gebouwen, sommige met een tuin met exotische bomen met grote bladeren en bloemen in de kleuren paars, roze en geel. Langs de weg mini-warungs waar, als overal, nasi, soto en saté wordt verkocht en gehandeld wordt in mango, papaja, kokosnoot en doerian. In een straat met rijen werkplaatsen, niet groter dan twintig vierkante meter, kun je je scooter laten repareren, markteconomie van de middeleeuwen.
Tussen opgestapelde blikken, geplet karton en met olie besmeurde lappen staat een karretje met literflessen benzine, een scooter stopt om te tanken.

Onder begeleiding van de ronkende en snorrende Symfonie van het Verkeer rijden we door bijna eindeloze lintbebouwing met overal en altijd mensen. Mannen met blote benen liggen te slapen of roken met vrienden een sigaret, moslimmeisjes met hoofddoek en schooltas lopen naar huis, huisvrouwen doen inkopen, een soepvrouw met haar nering op haar hoofd zoekt balancerend haar weg in de menigte. De weg stijgt, links en rechts verschijnen tuintjes met groenten, verrijzen palmbomen met kokosnoten, liggen sawa's met jonge aanplant. Een keuterboer hakt met zijn padjol in de klei, een vrouw roert in een wok boven een gasbrander, kindertjes rennen zorgeloos heen en weer langs de weg. We houden ons hart vast.

Taman Wisata Alam, het doel van ons uitstapje. We rijden het parkeerterrein van het natuurpark op. Als gieren die hoog in de lucht circulerend naar een prooi hebben uitgekeken, duiken de verkopers van souvenirs op ons af. Nu even niet, denk ik, duw ze opzij, loop naar het hek en kijk in de krater van de dode vulkaan, op de flanken as in Vijftig Tinten Grijs, in de diepte een poel bruin regenwater, aan de overkant witte pluimen van stoom en gassen uit de fumarolen, een zuchtje wind brengt de geur van zwavel, een voorbode van de hel.

Ik draai me om. Zijn er nog, de verkopers. Fred en ik laten ons vermurwen onder het mom van ontwikkelingshulp. We dingen af, dat wel, kopen pennen en sleutelhangers en armbandjes van vulkanisch glas, betalen te veel voor een afbeelding van een wajangpop, een collage van gekleurde papiersnippers, flarden gebatikt doek en flinters bamboe. Ho stop, zo is het genoeg gebaren wij. Een nieuwe verkoper dient zich aan met twee houten eenden met gebrandschilderd verenkleed. We weigeren. Met het omlaag vliegen van de prijs, neemt de smartelijke uitdrukking op zijn gezicht toe waarin wij zijn tobbende vrouw en kroost met oedeembuikjes menen te zien. We geven hem ieder tienduizend roepia en roepen onze chauffeur. 'Mooi hè, die vulkaan,' zeggen we tegen elkaar, als we wegrijden

Chris
Bandung, 01-12-2014

Naast de **straatnamen** 'vroeger en nu' van ***Batavia / Jakarta***
https://indearchipel.com/2017/05/24/straatnamen-batavia-jakarta/
heeft "**In De Archipel**" ook de straatnamen van ***Medan*** online staan
https://indearchipel.com/2017/09/07/straatnamen-medan/
Alsmede de straatnamen van ***Semarang***
https://indearchipel.com/2018/01/29/straatnamen-semarang/#more-23257
En nu ook de straatnamen van ***Surabaya***
https://indearchipel.com/2018/07/31/straatnamen-surabaya/

Het kind met de Japanse ogen – Reggie Baay

Een uitgebreide boekbespreking door: Jacqueline Trommel

In 'Het kind met de Japanse ogen' ga je met Reggie Baay op reis naar Thailand en diverse eilanden van voormalig Nederlands Indië. Een zoektocht naar een deel van het leven van zijn ouders, waar hij nauwelijks iets van weet. Dit verleden heeft echter wel een enorme impact op hem en zijn broer gehad tijdens hun jeugd.

Een verzwegen verleden, een veelheid aan geheimen waar nooit anders dan in bedekte termen over wordt gesproken, roept vragen op en maakt onzeker. De angst en pijn van zijn ouders was voelbaar, maar er werd niet gesproken, geen woorden aan gegeven.

Reggie Baay

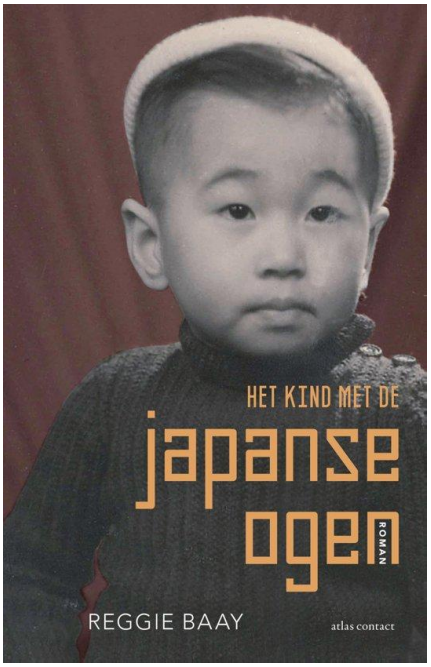
Als beide ouders van Baay zijn overleden, treft hij bij het opruimen van hun spullen een schoenendoos aan. Daarin bevinden zich allerlei fotonegatieven, documenten en dagboeken. En dan is er ruimte voor een zoektocht naar antwoorden. De locaties waar de foto's genomen zijn, voeren hem naar diverse plaatsen in Thailand en Indonesië. Tijdens deze reis ontrafelt hij het verleden en tragische leven van zijn ouders en zijn broer, het kind met de Japanse ogen.
Zijn vader is een zoon van een Indo-Europese vader en een Javaanse bijvrouw. In 1939 tekent hij als twintigjarige voor het Koninklijk Nederlands- Indisch Leger.

Foto uit het familie archief van Reggie Baay

Als in 1942 Nederlands Indië door de Japanners bezet wordt, gaat hij in krijgsgevangen-schap en maakt de ver-schrikkingen aan de Birma-spoorlijn mee. Hij overleeft de vreselijke ontberingen en hoopt terug te keren naar zijn familie en de draad van zijn leven weer op te pakken.
Tijdens een herstelperiode in Thailand blijkt van zijn plannen echter niets terecht te komen. De Nederlandse overheid is inmiddels in conflict met Indonesische onafhankelijkheidsstrijders en dit neemt steeds gewelddadiger vormen aan.

Militairen van het KNIL, in dienst van de Nederlandse overheid, worden ingezet tijdens de zo-genaamde politionele acties en voor de vader van Baay en vele anderen betekent dit dat zij tegen hun eigen landgenoten moet vechten. De fotonegatieven uit de schoenendoos geven een beeld van deze ervaringen.
Ook Reggie Baays moeder heeft als meisje en jonge vrouw op Sulawesi veel ellende gezien en ervaren en trauma's opgelopen tijdens de Japanse bezetting en onafhankelijkheidsoorlog.
Als in 1949 Indonesië onafhankelijk wordt, vertrekt het gezin Baay, vader, moeder en zoon, naar Nederland. Het verleden reist echter mee en zowel vader als moeder worden geteisterd door hun herinneringen en trauma's. In 'Het kind met de Japanse ogen' geeft Baay een beeld van zijn jeugd die bepaald is door een vader die lijdt aan paniekaanvallen en nachtmerries en een moeder die soms letterlijk vastloopt in haar herinneringen. Het feit dat de ogen van de oudere broer van Baay vanwege hun stand doen herinneren aan de ogen van de Japanners, maken het er niet gemakkelijker op: een dagelijkse herinnering aan degenen die hun alle ellende hebben aangedaan.

In 'Het kind met de Japanse ogen' reis je als lezer mee in een stuk koloniale geschiedenis, maar het laat vooral zien wat deze geschiedenis voor mensen van vlees en bloed betekent. Het is

verschrikkelijk wat vader Baay heeft meegemaakt onder de Japanners en hij is voor bijna onmogelijke dilemma's geplaatst in de strijd tegen zijn eigen landgenoten.

Fysiek zal de periode in krijgsgevangenschap het zwaarst zijn geweest, moreel gezien was de strijd tegen de vrijheidsstrijders waarschijnlijk nog veel zwaarder. Baay geeft inzicht in de rol die de Nederlandse overheid heeft gespeeld en de wijze waarop zij de Indo-Europese KNIL-militairen heeft gebruikt voor haar eigen belangen. Een bijdrage waarvan deze militairen de impact op hun persoonlijk leven hun hele leven hebben moeten meedragen. Een bijdrage die van de kant van de Nederlandse overheid en het Nederlandse publiek nauwelijks enige vorm van meeleven, laat staan waardering, heeft opgeleverd.

'Het kind met de Japanse ogen' is spannend en zet je aan het denken. Het gaat over een periode uit onze geschiedenis die niet vergeten mag worden. Al was het maar vanwege de vele offers die destijds en soms levenslang gebracht moesten worden.

Reparatie van iPhone, iPad en Android. Snel, vakkundig en redelijk geprijsd.
Klik hier voor de aanbieding. Borca-Online / BorcaDen webshop

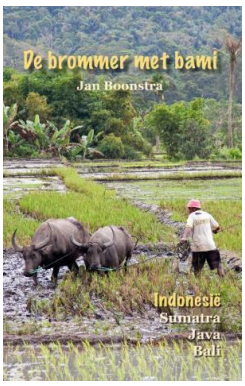

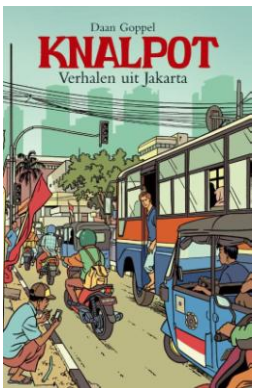
(advertentie)

Boekbespreking, *e*-Books, CD & DVD, Presentatie & Signeren

De brommer met bami – Jan Boonstra. In dit boek volgen we Jan Boonstra op een rondreis door de drie bekendste Indonesische eilanden: Sumatra, Java en Bali. We maken kennis met de 'adat', de aloude, maar ondanks de kerstening en islamisering nog steeds geldende overlevering van leefregels ten aanzien van de maatschappij, je familie en niet te vergeten, je voorouders. Met de schrijver lopen we door de straten van Bukittinggi, door Bandung – waar kroketten, bokkenpoten en pindarotsjes herinneren aan lang vervlogen tijden; en door Yogyakarta. We belanden op een bruiloft en tussen een paar honderd mensen die het feest van een massacrematie aan het voorbereiden zijn. Dit boek is een eerste kennismaking van de auteur met de "Indische Archipel". Hij eindigt zijn verslag met de constatering dat dit bezoek aan het eilandenrijk zeker niet het laatste zal zijn. *Prijs: € 21,50.*

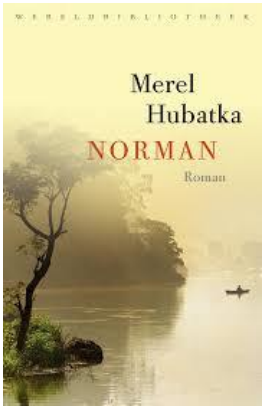

Knalpot, verhalen uit Jakarta – Daan Goppel. In deze grappige en boeiend geschreven verhalenbundel dompelt de auteur zich onder in de chaos waarom de hoofdstad van Indonesië bekend is. De verhalen gaan over onder andere religie en cultuurverschillen. Sommige zijn vrolijk, maar hij schetst ook een indringender beeld van het keven en hoe te

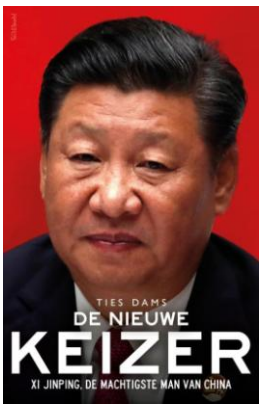

overleven. Vooral als je arm bent, is elke dag weer een gevecht om onder de brandende zon die deze ernstig vervuilde stad teistert, door te komen. Jakarta is ook fascinerend door de vele vormen van prostitutie in deze toch steeds orthodoxer wordende islamitische omgeving. De mensen die de auteur leert kennen, nemen hem mee op verkenning door een stad vol geheimen, smaken en geuren. Zij delen hun dromen met hem, evenals hun problemen, opvattingen en levensverwachtingen in een openheid die je eigenlijk niet zou verwachten. Genoeg inspiratie dus voor een dertiental vlot leesbare verhalen, die ontroeren en vermaken, verbazen en medelijden opwekken, maar die vooral lezen als een voorbijrazende trein. *Prijs: € 16,99.*

Norman – Merel Hubatka. De amper twintig jarige Norman Taborsky reist naar Nieuw-Guinea om er bestuursambtenaar te worden. Het is 1959 en het Nederlandse gouvernement is druk doende om de Papoea's op weg te helpen naar zelfstandigheid en onafhankelijkheid. Norman krijgt een buitenpost in Akimoega toegewezen, waar hij de Papoea's moet overhalen hun boomhutten te verlaten en zich in het drassige laagland te vestigen. Een moeizaam proces. Af en toe verneemt hij wat nieuws uit de oude wereld, maar hij is vooral bezig met het lot van de bevolking. Ook als er Nederlandse marineschepen aankomen en Indonesische paratroepen het oerwoud infiltreren. Ter4wijl er een complete oorlog dreigt tussen Indonesië en Nederland, breekt er in de jungle malaria uit, leeft de aloude stammenstrijd op, begeeft zijn radio het, probeert de vrouw van zijn baas hem te verleiden, krijgt hij een machinegeweer cadeau en verliest hij tenslotte alles wat hem lief is. Norman zet zijn leven op het spel om te redden wat er te redden valt. *Prijs: € 19,99.*

De Nieuwe Keizer – Ties Dams. Het spel van de macht kent een nieuwe meester. Zijn naam is: Xi Jinping. Als China's machtigste man sinds Mao Zedong vormt hij de wereld naar zijn hand. Wat weten wij hier in het Westen van hem? Bijna niets. Dit boek onthult het verborgen verhaal van Xi's opkomst en heerschappij. Ties Dams laat de lezer diep in de ogen kijken van een van de grootste politieke speelmeesters van deze tijd. Hij onthult het geheim achter Xi's macht en zijn kennis van het politieke steekspel dat hij achter de schermen domineert. De Nieuwe Keizer is geschreven voor iedereen die wil weten hoe de macht verdeelt is en hoe deze werkt in de wereld van vandaag. Millennia lange rode draden die door China's oude en nieuwe beschaving lopen, komen samen. Van orde naar harmonie, van Confucius tot Lenin, van de Oude naar de Nieuwe Zijderoute. De anonieme Chinese staatsmachine krijgt in dit boek een gezicht. Wie Zi bekijkt, ziet het diepste weefsel van de mondiale macht. Dams is filosoof, politicoloog , econoom en strateeg en is lid van de Nationale Denktank. *In onze volgende editie een uitgebreide boekbespreking. Het boek is te bestellen bij:* HISTORIEK *Prijs: € 21,99.*

De in deze rubriek besproken boeken, CD's en DVD's zijn verkrijgbaar bij de Internet Boekhandel Van Stockum in Den Haag of bij de erkende boekwinkel,tenzij anders vermeld

VAN STOCKUM
INTERNET BOEKHANDEL

www.vanstockum.nl

Meer dan 120 titels over Nederlands-Indië

Neem eens een kijkje in de uitgebreide boekenwinkel van Historiek.net:

https://geschiedenis-winkel.nl/nederlands-indie.html

Wel eens gedacht aan adverteren in NICC Magazine?

Uw product of dienst wordt door minstens 100.000 mensen opgemerkt.
Hoe dit kan? Vraag vrijblijvend onze advertentieflyer met uitleg en tarieven aan
info@indisch-centrum-denhaag.nl

Britse Royal Mail blundert

In 2019 is het 75 jaar geleden dat D-day het einde van de Tweede Wereldoorlog inluidde. Om dat te herdenken verschijnt er in Groot-Brittannië een speciale postzegel met een foto van de landing in Normandië in een serie 'Best of British'.
Alleen... de afgebeelde soldaten zijn niet Brits, het strand is niet dat van Normandië en de datum is niet van D-day.

Nederlands Nieuw-Guinea

Het was wel een landingsactie van geallieerden op een strand tijdens de Tweede Wereldoorlog: Namelijk die van Amerikaanse mariniers op het strand van Sarmi, destijds nog Nederlands Nieuw-Guinea, maar bezet door de Japanners. Die invasie vond op 17 mei 1944, enkele weken voor landing in Normandië plaats. Te zien is onder andere hoe de Amerikanen stretchers aan land brengen.
Het enige geluk dat de Royal Mail heeft bij deze kapitale blunder is dat de postzegel nog niet gedrukt was. De fout werd ontdekt toen het postbedrijf een preview op social media zette.

Research is belangrijk

Maar helemaal geruisloos ging de ontdekking allerminst: een conservatief politicus roept om disciplinaire maatregelen tegen Royal Mail, de veteranenorganisatie laat geen spaan heel van de betrokkenen en twitteraars gaan helemaal los. Research is erg belangrijk en het is zeker niet voor het eerst dat iemand zich heeft moeten verdiepen in D-day.

"Maar blijkbaar interesseert het ze gewoon niet wat er op de foto staat", foetert de vicevoorzitter van de veteranenorganisatie in de Britse krant The Guardian.
De Royal Mail gaat door het stof en maakt zijn excuses. De postzegel wordt niet gedrukt.

5000 Kamptekeningen uit Nederlands-Indië

In "Het Geheugen Van Nederland" van het Nationaal Archief bevinden zich bijna 5000 tekeningen, gemaakt door gevangenen in de Japanse concentratiekampen in voormalig Nederlands-Indië. De tekeningen staan op 247 pagina's en bevatten 20 afbeeldingen per pagina. De LINK naar deze kamptekeningen op de website van Het Nationaal Archief vindt u HIER (*Ctrl+click*).

Kort Indisch Nieuws

Opnieuw veel natuur-geweld in Indonesië

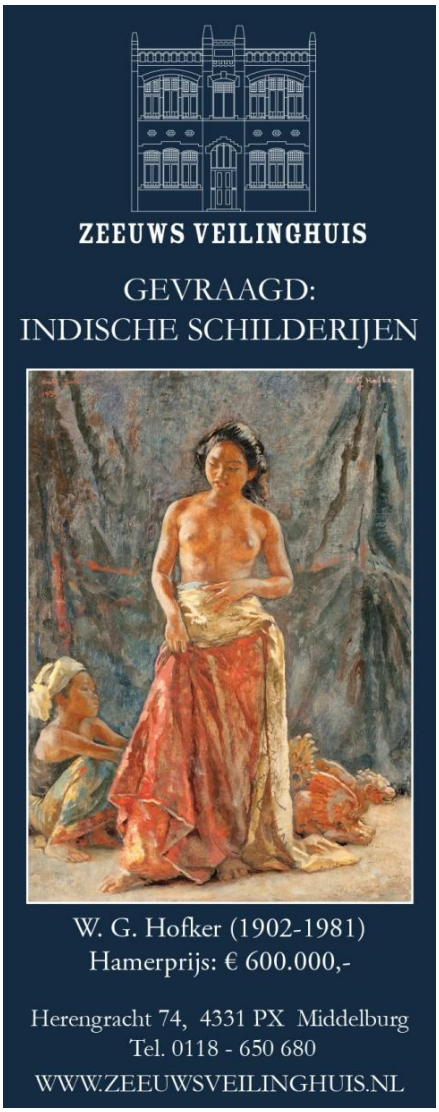
Op de valreep van het jaar 2018 werd Indonesië wederom getroffen door een natuurramp. Java en Sumatra kregen te maken met een vloedgolf in de Straat van Soenda, veroorzaakt door een heftige uitbarsting van de Anak Krakatau vulkaan. Met als gevolg weer vele honderden doden en vermisten en bijna duizend gewonden.

Direct barstte de kritiek los over de te late waarschuwing voor een Tsunami, die na het afbreken van een wand van de vulkaan ontstond en de kustgebieden overspoelde. En daarna kwam de hulpverlening ook niet goed op gang. Deze zaken speelden ook al bij de aardbeving van 7.5 en de tsunami die aansluitend Sulawesi trof in september. Bovendien vreest men dat de vulkaan nog niet is uitgeraasd.

Het jaar 2018 is voor Indonesië een compleet rampjaar geworden, met aardbevingen, tsunami's, en vlieg- en bootrampen. Vooral op Sulawesi is de situatie zeer ernstig, die volgens de officiële versie zeker 2000, maar in werkelijkheid misschien wel 5000 mensenlevens eiste. In augustus werd Lombok getroffen door een aardbeving, waarbij meer dan honderd mensen omkwamen. Sulawesi en Sumatra beleefden het afgelopen jaar ook ernstige bootrampen met tesamen bijna 200 doden. En bij een ramp met het toestel van Lion Air kwamen ook tweehonderd mensen om het leven, toen het vliegtuig tijdens een vlucht van Jakarta naar het eiland Bangka in zee stortte.

(advertentie)

Papoea Solidariteitsdag 2019

Thema: "Ken je mij…?" Beeldvorming over Papoea's versus echte ontmoeting

Er is de laatste tijd een toenemende toeristische belangstelling voor Papua. Inderdaad: wat een land! Kusten, eilanden, bergen, oerwouden – het is allemaal even groots, schitterend, geheimzinnig. Maar wij in Nederland kennen Papua al langer. Tot 1963 hoorde het bij het Koninkrijk der Nederlanden en sindsdien bij Indonesië. Die overdracht is in Nederland al lang vergeten, de Papoea's weten het nog maar al te goed. Het is hun daarna niet voor de wind gegaan. Andere contacten zijn blijven bestaan of erbij gekomen zoals via hulporganisaties, kerken en persoonlijke. Een aantal Papoea's woont in Nederland, omdat ze moesten uitwijken of vluchten.

"Ken je mij…?" Kennen de Nederlanders de Papoea's? Soms blijven contacten met anderen steken in oppervlakkigheden en vooroordelen. Dat geldt ook voor de contacten met Papoea's. In de beeldvorming over hen, in de media, zowel in Indonesië als daarbuiten, worden ze vaak afgebeeld als dom, vies of lui, levend in het Stenen Tijdperk.

Op deze Papua Solidariteitsdag willen wij het hebben over echte

Deze Papoea Solidariteitsdag wordt georganiseerd met steun van:

ontmoetingen, die gelijkwaardig en wederzijds zijn. Daarvoor is het nodig ons voor elkaar open te stellen en te luisteren naar elkaars verlangens en verwachtingen. We hebben Dr. Fransina Yoteni uitgenodigd en gevraagd om te spreken over onze wederzijdse verbondenheid en verantwoordelijkheid en wat die voor ons betekenen. Zij is predikant van de GKI-TP, (Evangelisch Christelijke Kerk) in Papoea Land, docent en conrector aan de Theologische Hogeschool I S Kijne te Abepura en lid van het Centraal Comité van de Wereldraad van Kerken.
Papoea's en Nederlanders, zullen vertellen over hun ontmoetingen, over wat hen getroffen of geraakt heeft, over wat ze van de ander geleerd hebben. Hoe ze van vreemden vrienden zijn geworden.

Voorlopig programma:

10.30 uur Zaal open. **Ontvangst** met koffie en thee
11.00 uur **Opening** door Vien Sawor, zang van Josina Roemajauw (gevraagd), aansteken van de kaars voor slachtoffers van militair geweld in Papua.
11.15 uur **Wederzijdse ontmoeting** – ds. Fransina Yoteni, lid van het Centraal Comité van de Wereldraad van Kerken in Genève
11.45 uur **Ken je mij … ?** De echte ontmoeting: ontmoetingen van en met Papoea's door Koen de Jager, Inaria Kaisiëpo, Femke Schouten en Jos Donkers
12.15 uur **Workshops**, 1e ronde
1. Met Fransina Yoteni: Het verlangen van de Papoea's en wat verwachten ze van de Nederlanders?
2. Met Jos Donkers: ontmoetingen met Papoea's van toen: het verhaal bij de foto"s, de echte ontmoeting
3. Met Inaria Kaisiëpo en Femke Schouten: Papoea's van de tweede en derde generatie keren terug: beeldvorming versus echte ontmoeting
12.45 uur **Lunch** en onderlinge ontmoetingen
13.45 uur **Workshops**, 2e ronde
1. Met Fransina Yoteni: het verlangen van Papoea's en wat wordt er van Nederlanders verwacht?
2. Met Welly Manfandu en Koen de Jager: Verantwoord toerisme: mythes over Papua en echte ontmoetingen
3. Ervaringen van eerste, tweede en derde generaties Papoea's in Nederland
14.15 uur **Algemeen gesprek**, met berichten uit Papua en conclusies van de dag
14.45 uur **Optredens** van Josina en Decky Roemajauw, Eef en Miko Mamoribo
15.15 uur **Afsluiting,** samen zingen van Hai Tanahku Papua

Locatie:

Johanneskerk, Westsingel 30, 3811 BB Amersfoort.

Tijd: zaterdag 2 februari 2019 van 11:00 tot 15:15 uur (zaal open: 10:30 uur)

Kosten: €12,50 per persoon (inclusief koffie/thee en lunch), graag van te voren overmaken op bankrek. NL98INGB0002889923 t.n.v. Papua Solidariteitsdagen, Sassenheim onder vermeldling van de naam/namen van de deelnemers.
Meer info ….

Praktische informatie …
(bereikbaarheid, reizen, parkeren)

Adresboek van Bandoeng 1941
In dit adresboek staan de gegevens alfabetisch op familienaam met daarachter het adres waar hij of zij woonde in 1941
http://www.boudewynvanoort.com/2016/02/adresboek-van-bandoeng/

Verras uw familielid, vriend(in), kennis, collega met een GRATIS ABONNEMENT OP NICC MAGAZINE
info@indisch-centrum-denhaag.nl

Raffy zoekt een nieuwe directeur-bestuurder

Woonzorgcentrum Raffy te Breda is een pionier als het gaat om zorg voor Indische en Molukse ouderen in Nederland. Al vanaf begin jaren ’50 ving zij de eerste ouderen op. Nu zijn dat er meer dan honderd. Langzaam veranderde het van verzorgingshuis naar een verpleeghuissetting. Nog steeds wordt er cultuur-specifieke zorg gegeven aan met name Indische en Molukse ouderen. Deze cultuur-specifieke zorg heeft zich inmiddels uitgebreid naar een andere locatie voor Turkse ouderen, genaamd Lâle en een thuiszorgteam dat zich richt op alle culturen in de wijk.

Dag en nacht zorgen betrokken medewerkers met trots voor onze ouderen. Daarnaast kan Raffy niet zonder haar 200 vrijwilligers. Allen zorgen zij voor die extra aandacht voor onze bewoners.
Professionele persoonsgerichte zorg is het uitgangspunt. Echt kijken naar de bewoner op dit moment en diens verleden. Familie is nauw betrokken en belangrijk in het optimaal kunnen afstemmen van de zorg op de bewoner.

Cultuur-specifieke zorg is zoal terug te zien in de activiteiten, aankleding en het eten. Raffy heeft ook een eigen toko, waar vrijwilligers ervoor zorgen dat er iedere dag lempers, loempia’s, risolles, enz. verkrijgbaar zijn. Als je Raffy binnenkomt, komen de geuren van trassi, laos, salam, djahe en ketoembar je tegemoet en valt daarnaast meteen de warme huiselijke sfeer op. Alle medewerkers volgen scholing over de geschiedenis, tradities en gebruiken van de Indische en Molukse gemeenschap. Verder wordt gericht scholing gegeven op het gebied van bejegening en traumaverwerking. De bejegening is familiair en respectvol en dit is terug te zien in het aanspreken van de bewoners met ‘oom’ of ‘tante’. Veel medewerkers zijn zelf Indisch of Moluks of Indonesisch en spreken de taal geheel of gedeeltelijk.

In 2019 gaat Raffy fuseren met een gelijkgezind woonzorg-centrum in Breda: De Leystroom. De organisaties vinden elkaar in eenzelfde visie op zorg die uitgaat van warmte, menselijkheid, kwaliteit van leven, inbedding in de gemeenschappen en bewoners in regie. Elke locatie behoudt haar identiteit. Raffy zal dan ook haar naam behouden en een cultuur-specifiek huis voor Indische en Molukse ouderen blijven. Door krachten te bundelen vormt zich een brede basis voor een toekomstbestendige zorgorganisatie. De mogelijkheden op kwalitatief, financieel en logistiek niveau breiden uit. Ook komt er meer ruimte voor toekomstgerichte ontwikkelingen, zoals het uitbreiden van de functie van innovatie- en kenniscentrum.

Deze fusie gaat samen met het aanstellen van een nieuwe directeur-bestuurder. Gert van der Pluijm draagt het stokje over na ruim dertig jaar betrokkenheid bij Raffy. Gert: “We zoeken iemand die aan deze prachtige ‘toko’ leiding wil geven. Met een warm hart voor onze bewoners, medewerkers en vrijwilligers. Iemand die zich thuis voelt in Raffy, Lâle en De Leystroom”.
Voor meer informatie over Raffy: https://www.raffyzorg.nl.
Impressie cultuur-specifiek huis: https://www.indozorg.nl.

De directeur-bestuurder is integraal eindverantwoordelijk voor de aansturing, positionering en kwantitatieve/ kwalitatieve resultaten van de organisatie. De directeur-bestuurder legt verantwoording af aan de Raad van Toezicht. Daarbij is de directeur/bestuurder zichtbaar binnen de organisatie en stuurt op heldere, consistente manier aan, zet mensen in hun kracht, weet op de juiste momenten los te laten en ziet wanneer het nodig is om verbinding te zoeken. De directeur-bestuurder speelt actief in op (toekomstige) ontwikkelingen, gericht op de kwaliteit en continuïteit van de drie locaties. De directeur-bestuurder is ondernemend ingesteld en speelt samen met zijn managementteam in op de toekomstige kansen in de markt.

Zie voor alle verdere omschrijvingen en functie-eisen, taken en verantwoordelijkheden plus een sollicitatiemogelijkheid op de website van het wervingsbureau Klaus Schmitt & Partners: https://www.klausschmitt.nl.
Deze link vindt u ook terug op de site van Raffy.

Column De DETA-jongens

Door: Han Dehne

Als je op Nieuw-Guinea bent geweest toen het nog bij Nederland hoorde, dan ken je ze. Maar jarenlang werden ze verzwegen.

Net voor de overdracht van Nederlands Indië op 27 december 1949 wierf het Nederlandse Gouvernement meer dan 1000 jonge Indische Nederlanders aan om gedurende één jaar bij de Dienst Economische en Technische Aangelegenheden (DETA) als kwartiermakers aan de opbouw van Nederlands Nieuw-Guinea te gaan werken, dat vooralsnog was uitgezonderd van de soevereiniteitsoverdracht. Na afloop van het contract kon men zich daar blijvend vestigen of vertrekken.

In de loop van 1949 keerden de meeste in Nieuw-Guinea te werk gestelde 'foute' Nederlanders uit de Tweede Wereldoorlog met gespaard geld en een getuigschrift naar huis terug. Een deel van de DETA-werkers kwam na het contract in dienst bij het gouvernement of ging bij het particuliere bedrijfsleven werken. Anderen zetten een bedrijfje op. De toekomst van Nieuw-Guinea oogde voor hen die in de droom van een nieuw Indisch stamland geloofden veelbelovend. Maar zij kwamen uiteindelijk bedrogen uit.

Zelden of nooit is er aandacht geweest voor deze groep mannen. Gelokt en bedrogen was het eindresultaat.
Dit is het verhaal over deze stoere en hardwerkende lieden die niet alleen onderbetaald werden maar waar ook vaak met minachting naar werd gekeken. Maar in werkelijkheid waren het prachtkerels.

Mijn schoonvader werd namens de Genie in januari 1949 met zijn gezin verplaatst naar Nieuw Guinea om als chauffeur bij de DETA te dienen. Na zijn verschrikkelijk verblijf in Birma en Japan was hij blij om van Java te kunnen vertrekken. Ook zijn gezin (waaronder mijn vrouw Mary, haar moeder en zus) gingen mee, nadat zij ook in de nationalistische kampen Kletjo en Sinkokan hadden gezeten en vanuit het laatste kamp een 3 maanden durende vlucht hadden ondernomen om veilig gebied te kunnen bereiken.

Het gezin van mijn vrouw Mary vertrok uiteindelijk in maart 1953 naar Nederland. Een voor hun onbekend land waar alleen maar over werd gesproken en geleerd. Voor hun begon toen – en voor vele anderen – een nieuw leven, weliswaar in vrijheid maar van beide kanten niet van harte. Het gedwongen verlies van je geboortegrond is onmetelijk groot en verdrietig. Niet echt welkom zijn is dan nog ingrijpender en bijna crimineel.

De Nederlandse regering trachtte in de naoorlogse periode de Indische gemeenschap over te halen om te kiezen voor het Warga Negara Indonesia (WNI), het Indonesische staatsburgerschap. Dit om te voorkomen dat men massaal naar Nederland zou gaan, met alle bijgaande opvangkosten en sociale aanpassingsproblemen vandien. Bovendien zou hun permanente aanwezigheid in het zelfstandige Indonesië het Nederlandse (culturele) element aldaar ook na 1949 vergroten en zo de Hollandse band met de ex-kolonie blijvend versterken.

De drang om weg te gaan uit Indonesië was echter groot. De angst voor een tweede Bersiap na de soevereiniteitsoverdracht, was enorm.

In de nadagen van Nederlands-Indië werden er allerlei lezingen door Indische organisaties gehouden over het openleggen van Nederlands Nieuw-Guinea als het nieuwe vaderland voor de Indische Nederlanders. Er werd met medeweten van het gouvernement actief propaganda gevoerd voor emigratie van de Indo-Europese groep die een uitweg zocht. Na afloop van de lezingen werden Indische jonge mannen gevraagd om op een eenjarig contract als kwartiermaker naar Nieuw-Guinea te gaan om te werken aan de opbouw van het land.

Nadat de soevereiniteit over Nederlands Indië aan Indonesië op 27 december 1949 in het Koninklijk Paleis op de Dam in Amsterdam was overgedragen, zat Nieuw-Guinea weer zonder werkkrachten. De arbeiders uit Timor en Tanimbar waren naar huis teruggekeerd. De liquidatie van de voormalige Amerikaanse bases lag geheel stil.

Ook de opbouw van Hollandia, dat een gouvernementszetel was geworden en een grote stroom Nederlandse nieuwkomers – de meesten waren Indische bestuursambtenaren en hun gezinnen - verwachtte, kon geen voortgang vinden.

Het Directoraat Opbouw moest zelf maar zien te bouwen wat er gebouwd kon worden. De directeur van dit overheidslichaam Dhr. Wehlburg heeft er persoonlijk voor gezorgd dat er Indo-Europese jongeren in Indonesië werden geworven. Enkele maanden voor de overdracht van de kolonie werd de Dienst Economische en Technische Aangele-

genheden (DETA) opgericht om Indische jongens als tijdelijke arbeidskrachten te werven voor de eerste opbouw en ontwikkeling van Nieuw-Guinea.

Tussen 1 december 1949 en 3 oktober 1950 werden er 16 groepen contractanten naar het tot dan toe geheel genegeerde en onderontwikkelde Nieuw-Guinea gestuurd. Ze moesten wegen, waterleidingen, licht- en telefoonnetten aanleggen en bruggen, huizen, kantoren, loodsen en aanlegsteigers in de havens bouwen. Van de ruim 1000 jongens werden er zo'n 700 bij de DETA en circa 300 als militair bij de Genie te werk gesteld. Deze jongemannen met een gemiddelde leeftijd van 20 jaar waren bijna allen vrijgezel en in Hollandia waren nauwelijks Nederlandse huwbare meisjes. Dit werkte sociale spanningen in de hand.

Het gouvernement gaf in 1952 toestemming om ongeveer 30 alleenstaande Indische vrouwen uit Indonesië naar Nieuw-Guinea te laten overkomen. Onder hen waren zo'n twintig verpleegsters die in de grotere plaatsen in Nieuw Guinea werden aangesteld. Velen zijn met DETA-jongens getrouwd. De meesten waren net als de jongens rond de twintig jaar oud. Salaris: 1,50 gulden per dag.

Het Gouvernement en het Militair Commando hebben in totaal 1012 Indische jongens gecontracteerd voor werkzaamheden in Nieuw-Guinea. De overeenkomst met de DETA-jongens was getekend door Mr. J. O. Rijke, die namens het Gouvernement van Nieuw-Guinea was aangesteld als vertegenwoordiger in Djakarta. Verder waren ook Nederlandse ambtenaren in Semarang, Soerabaja en Makassar ingeschakeld bij de werving van Indo-Europese arbeidskrachten. Het nieuws verbreidde zich snel binnen de Indische gemeenschap en enkele honderden gegadigden meldden zich aan. In het contract was een dagloon van 1,50 gulden opgenomen, met een gratis overtocht, vrije voeding en huisvesting in Nieuw-Guinea.

Een van de DETA-werkers zei daarover: "Al hadden ze ons vijftig centen per dag geboden in plaats van f. 1,50, dan nog zouden er genoeg Indische Nederlanders naar Nieuw-Guinea zijn gegaan. Zo zaten wij toen in de knel". Wat hun motieven ook waren om naar Nieuw-Guinea te komen, een ding hadden zij gemeen: de drang naar avontuur en de vrijheid. Zij zochten een rustige en veilige plek waar zij zich in een tropische omgeving konden vestigen om een eigen toekomst op te bouwen.

De Nederlandse bestuurders schiepen tegenover de contractanten echter een sfeer van afstand en wantrouwen. Verreweg de meeste DETA-werkers waren opgegroeid onder oorlogsomstandigheden en als vrijbuiters.

Als ongeschoolde arbeiders die het zware, vuile werk deden, wensten zij desalniettemin fatsoenlijk en met respect te worden behandeld. Dit nu was niet altijd het geval, hetgeen hen deed morren en soms lastig maakten. Het gouvernement was goed op de hoogte van wat er aan ongenoegen leefde in de barakken waarin de DETA-werkers waren gehuisvest. Zij werden vermoedelijk ingelicht door contactpersonen die onder hen waren geplaatst. Wellicht bestond de vrees voor politieke agitatie, terwijl juist de meeste contractanten in beginsel zeer gezagsgetrouw waren. De Indonesische geheime dienst heeft, naar later bleek, ook enige informanten onder de DETA-jongens gehad.

Toen de eerste contractanten begin 1950 in Hollandia aankwamen, zagen zij voor het eerst blanken aan het werk als sjouwer en chauffeur. Dat waren politieke delinquenten die in 1947 en 1948 vanuit Nederland naar Nieuw-Guinea waren gestuurd om zich middels zwaar werk aldaar te rehabiliteren.

De stad was op zich niet meer dan een verzameling van oude loodsen en Amerikaanse quonsets (halfrond bouwwerk met lichtmetalen skelet en afgedekt met golfijzeren platen), al dan niet bij- of aangebouwd en in gebruik als kantoor, opslagplaats, winkel of woonhuis. De slagader van het Nederlandse particuliere burger- en militair bestaan was de Oranjelaan, die eindigde in het kampement van de Landmacht in Hollandia.

Met Amerikaanse trucks werden de DETA-jongens toen naar het voormalige KNIL barakkenkamp Kloofkamp gebracht. Op het pleintje tegenover de Kloofkerk werden de DETA-jongens uitgeladen. Zij kregen van de DETA een broek, overhemd en gymschoenen uitgereikt. Deze waren allemaal afkomstig uit de magazijnen van de Amerikaanse Marine. De quonsets waren aan de rivierkant op palen gebouwd. Iedere barak had zijn eigen bad- en toiletgelegenheid. De leefomstandigheden waren ronduit primitief te noemen. Veel van de DETA-jongens werden tewerkgesteld op de Gouvernementswerf Hollandia, afgekort GWH.

Deze was gevestigd op de plek waar de Amerikanen tijdens de invasie hun Destroyer Repair Base hadden. Alles wat varen of rollen kon er worden onderhouden of gerepareerd. Allerlei machines

waren er te vinden, zoals bull-dozers, kranen, shovels, draglines en slotengravers. In de periode dat de DETA-jongens bij de GWH werkten, was de directeur een ex-collaborateur. Overal in de bush vond je materiaalopslagplaatsen, die doordat ze er al enkele jaren onbeheerd lagen, overwoekerd waren door de in de tropen welig groeiende vegetatie.

Vaak moesten de DETA-jongens eerst het benodigde gereedschap voor het slopen van de onderdelen provisorisch zelf maken, voordat ze aan de slag konden gaan. Soms was er geen takel of enig ander mobiel heftoestel voorradig, waar-door reparaties stagneerden.

Op 18 november 2004 is op de weg van Jayapura naar Sentani een monument onthuld om te herdenken dat in 1949 de eerste DETA-contractant voet op Nieuw-Guinese bodem heeft gezet. Het gedenkteken werd gemaakt door de vroegere DETA-mannen Daan Sahetapy, Nico van Balgooij en Ruud Tomasouw.

Just4Kids... voor iedereen van 6 tot 16 jaar

Met ingang van januari 2019 is deze rubriek opgehouden te bestaan. De inhoud van de rubriek wordt aan de reguliere inhoud toegevoegd en tevens uitgebreid met een nieuwe LINKEN pagina voor iedereen; zie hieronder.

Links4u Interessante, handige, leerzame LINKS voor iedereen

Indopedia, Indische Encyclopedie / Bibliotheek / Indisch erfgoed / naslagwerk voormalig Nederlands-Indië. https://www.indopedia.nl/

Doorlink-website naar tal van Indische en Indisch gerelateerde websites, blogs, personen en onderwerpen. https://linkenindisch4ever.wordpress.com/

Website over online **geschiedenis** van/voor Indische Nederlanders. http://www.indischhistorisch.nl

Meer dan 120 titels over Neder-lands-Indië in de **boekenwinkel van Historiek.net.** https://geschiedenis-winkel.nl/nederlands-indie.html

Veel informatie over **schoolles-pakketten** over het voormalige Nederlands-Indië. www.gastdocenten.com

Een ware schat aan foto's in kleur op **Monochrome Specter** uit de Tweede Wereldoorlog in ZO-Azië. blog.livedoor.jp/irootoko_jr/

Indisch Herinneringscentrum Sophiahof, Den Haag www.indischherinneringscentrum.nl

Moluks Historisch Museum (MHM) Sophiahof, Den Haag http://www.museum-maluku.nl/

De **Jeugdwebsite** van Oorlogs-graven-stichting (Ned.-Indië). http://www.eenlevenverloren.nl/index.php?go=home.personen@paginr=1

Een digitaal **Indisch Museum,** https://indischmuseum.wordpress.com

Informatie over de **Nationale Indië-Herdenking** op 15 aug. www.indieherdenking.nl

Info over boeken, artikelen, TV- en radiodocumentaires plus LINKS over de Pakan-Baroe Spoorweg. http://pakanbaroe.my-free.website/.

Taman Indonesia, Het leukste kleine Indonesische dierenpark in Nederland. http://www.taman-indonesia.nl

Koorenhuis - Den Haag, allerlei cursussen en workshops voor muziek, dans, kunst en theater. http://www.koorenhuis.nl

Website **Indische Jeugdboeken,** compleet met een bestellink. http://www.antiquariaat-anna.nl/boekek/kameleonboeken

Theatervoorstellingen - Een informatieve website met heel erg veel voorstellingen, overal in Nederland en voor iedere leeftijd. http://www.kindertheater.nl/

Kunstbende, Een grote landelijke organisatie met afdelingen in alle provincies voor iedereen van 13 tot en met 18 jaar. http://www.kunstbende.nl

Weblog "Indische Jeugd-letteren" Blog van Marjorie van Putten: http://indischejeugdletteren.wordpress.com/over-mij/

Jeugdbieb, leuke en informatieve website. http://www.jeugdbieb.nl

Een **Indische startpagina voor de jeugd:** http://suara-baru-kecil.jouwpagina.nl

Kinderboekenpraatjes. Heel erg veel boeken uitzoeken voor elke leeftijdgroep. http://www.kinderboekenpraatjes.nl

Alles over **STIP Jeugdtheater,** producties, impresariaat, enz. www.stipproducties.nl.

Woonzorgcentrum voor Indische en Molukse ouderen 'Raffy'. https://Raffyzorg.nl.

Alles wat je moet weten over **Papoea websites.** https://Papua.startpagina.nl.

Trefpunt Azië – Informatieve website met wetenswaardigheden uit landen in ZO-Azië. https://www.trefpuntazie.com

Nieuws en informatie over en uit **West Papua**. http://www.tanahku.west-papua.nl.

Recept

Bami Kwa (Bami soep)

Soep wordt in Indonesië erg veel gegeten. Op bijna elke straathoek kun je wel een of andere soep kopen voor erg weinig geld. Hier een prima recept om zelf thuis een lekkere bamisoep te maken.

Ingrediënten:
350 gr. hamlappen, 150 gr. gepelde garnalen, klein blikje gesneden bamboo-shoots, 150 gr. taugé, 100 gr. in juliennes (dunne reepjes van zo'n 4 cm lengte) gesneden wortelen, 1/4 zeer fijn gesneden witte kool, 3 of 4 in ringetjes gesneden sjalotten, 3 tenen fijngehakte knoflook, 4 djeruk perut blaadjes, enkele takjes bladselderie, 1 tl. trassi, ca. 2 liter water, peper/zout/noot-muskaat naar smaak. 250 gr. mie (maar geen glasmie en ook niet die dikke mie). Houdt u van pedis, dan mag u er ook een rode peper in ringetjes of wat sambal oelek in doen.

Bereiding:
Trek een bouillon van het vlees in ca. 1,5 uur, samen met de djeruk perut blaadjes. Verhit wat olie in een wok en fruit daarin de sjalotringetjes, knoflook en trassi (laat het glazig worden, dus half-hoog vuur). Haal het vlees uit de bouillon en snijd het in reepjes. Breng de bouillon opnieuw aan de kook en doe het vlees erin. Voeg de groente toe en laat alles langzaam beetgaar koken. Kook intussen de mie apart en laat deze dan uitlekken. Doe het gefruite ui-knoflook-trassi mengsel bij de soep. Schep nu in een soepkom of soepbord wat gekookte mie plus wat garnalen en schep de soep er overheen. Let op dat u hierbij het vlees en de groenten meeneemt. Strooi tenslotte wat gehakte blad-selderie over de soep en serveer.

SERVEERTIP: Bak van enkele eieren met een scheutje melk een omelet en snijd die in kleine reepjes om evenals de bladselderij er over heen te verdelen.
Selamat makan

De Indische Agenda

LET OP! Sluitingsdatum kopij op 10 februari 2019

16 december 2018 t/m 20 januari 2019 – De reis naar batik - Dag en Nacht. In 2009 maakte Sabine Bolk haar eerste 'reis naar batik'. In 2016 volgde een tweede reis waarbij ze 3 maanden op Java verbleef om het proces van batik te documenteren. Sabine is beeldend kunstenaar en

verdiept zich sinds 9 jaar in batik,de Indonesische textielkunst. In deze expositie zal haar korte film 'The Journey to Batik – Tari Batik' te zien zijn, naast batiks uit haar eigen collectie en foto's van de batikmakers die zij ontmoette tijdens haar reizen.
De expositie is onderdeel van de

'Indische Winter', een festival over Indische iconen in de Nederlandse popmuziek met tentoonstellingen, live optredens, films en gesprekken in o.a. het Stedelijk Breda. Locatie: **De Nieuwe Veste,** Molenstraat 6, 4811GS Breda, Tel: 076-2003200.

T/m 15 mei 2019: De Indië Monologen. Maandag 8 oktober jl. vond de succesvolle première plaats van De Indië Monologen, met o.a. Yvonne Keuls, Ellen Deckwitz, Willem Nijholt, Astrid Seriese en Erwin van Ligten. De Indië Monologen is een unieke theateravond met wisselende combinaties van gasten en Nederlands-Indië als centraal thema. Hoe werkt die geschiedenis door in ons land en in onze levens? Hoe willen we ons tot die geschiedenis verhouden? Dergelijke vragen staan centraal tijdens De Indië Monologen. Elke editie van De Indië Monologen presenteert een uitgelezen gezelschap van bekende Nederlandse schrijvers, musici, acteurs en prominenten uit de wereld van de media, journalistiek en politiek;

allen met een Indische achtergrond of sterke betrokkenheid bij de geschiedenis van Nederlands-Indië. De regie is in handen van Bo Tarenskeen. De voorstellingen zijn nog tot en met 15 mei 2019 te zien. Voor de speellijst met alle gegevens, zie de uitgebreide website: https://www.indiemonologen.nl/

T/m 18 juli 2019: MS Oranje, Koers Gewijzigd. De Oranje was het begin van een nieuw leven. Het schip was voor veel Indische Nederlanders de vrijheid, maar ook het verlaten van het geliefde Indië. "We hebben het overleefd, dat gevoel was er wel". Het schip en haar herinneringen zijn het onderwerp van een mooie tentoonstelling in het Scheepvaart Museum in Amsterdam. Tachtig jaar na haar tewaterlating op 8 december 1938 spreekt de Oranje nog steeds tot de verbeelding. De tentoonstelling is opgebouwd uit twee delen: de geschiedenis van het schip en de verhalen van de gerepatrieerden. De persoonlijke verhalen van 10 gerepatrieerden komen tot uiting, versterkt door indringende portretten die de fotograaf Jitske Schols van hen maakte. Locatie is: **Scheepvaart Museum,** Kattenburgerplein 1, 1018 KK Amsterdam. Openingstijden: dagelijks van 9.00 tot 17.00 uur (behalve 1e Kerstdag en Nieuwjaarsdag). Toegang: € 16,00 pp., kinderen 4 t/m 17 jr., CJP, Studenten en Cultuurkaart: € 8,00 Museumjaarkaart van toepassing. Online Tickets zijn verkrijgbaar via https://tickets.hetscheepvaartmuseum.nl/

T/m september 2019: Tentoonstelling 'Avontuur in Azië". Deze tentoonstelling belicht belicht de rol van de Vrijmetselaarsloges in de internatiionale handel in de 18e en 19e eeuw in Zuid-Oost Azië. Uit onderzoek van gastcurator dr. Andréa Kroon blijkt dat vrijmetselaars hoge posities in de VOC en de handelsposten in Nederlands-Indië, India, Ceylon, Japan en China bekleedden en waren betrokken bij de internationale handel. Daarnaast lieten de loges ook een fascinerende materiële cultuur achter. Logegebouwen in Zuidoost-Azië zijn

een voorbeeld van het gedeelde erfgoed van Oost en West ('shared heritage'). Een bijzonder onderdeel van de tentoonstelling is het ***digitale bladerboek***: een combinatie van een traditioneel papieren boek en een hightech kennisomgeving. Bij het bladeren door het verhaal wordt de bezoeker verrast door afbeeldingen die tot leven lijken te komen, en kan hij zich via beeld, woord en geluid verdiepen in de geschiedenis van de Vrijmetselaars broederschap. Bij de tentoonstelling verschijnt het fraai geïllustreerde ***magazine 'Avontuur in Azië'***.
Op 25 november geeft de gastconservator geeft een ***lezing*** in het Vrijmetselarij Museum.
Praktische info is te vinden op vrijmetselarijmuseum.nl.
Locatie: Vrijmetselaarsmuseum, Javastraat 2-b, 2585 AM, Den Haag. Openingstijden: wo. t/m zo. 12.00 – 17.00 uur. Toegang (incl. rondleiding) volw. € 7,50; tot 18 jr. € 5,00; Ooievaarspas: € 3,75; studenten (op vertoon collegekaart): € 5,00. LET OP: PIN ONLY.

T/m november 2019: Expositie Wayang Revolusi, Kunst in dienst van de vrijheid. Deze tentoonstelling laat zien hoe de Indonesische nationalisten in hun

strijd tegen de Nederlandse overheersing de traditionele wayang-theaterkunst als propaganda gebruikten. De hoofdrolspelers zijn de politici en de militairen van de twee partijen, die tegenover elkaar stonden in de onafhankelijkheidsstrijd, zoals de Nederlandse Generaals Spoor en Van Mook, de Indonesische president Sukarno en de vice-president Mohammed Hatta. De poppen zijn gemaakt door poppenspeler en

maker: Ki Ledjar Soebroto. Daarnaast komen andere vormen van het Wayangspel aan bod, zoals: Kulit, Golek, Klitik en Topeng. Ook worden films en toepasselijke voorwerpen getoond.
Locatie: **Poppenspe(e)lmuseum**, Kerkweg 38, 8193 KL Vorchten (Gemeente Heerde). Geopend op: woensdag, zaterdag en zondag 12.00 tot 17.00 uur. Toegang: € 5,50 (volw.) en € 4,50 (3-12 jr). Info: www.poppenspelmuseum.nl

De Indische Agenda uitgelicht:

1. Themazondagen Bronbeek

Zoals van ouds organiseren de Stichting Klein Bronbeek en de Stichting Indisch Erfgoed in de wintermaanden Themazondagen in het Reünie- en Congrescentrum Kumpulan op het landgoed Bronbeek in Arnhem. Voor het seizoen 2018-2019 is er weer een aantrekkelijk programma samengesteld. Ook dan weer combineren wij uw suggesties met de actualiteit. Het jaar 2018 is uitgeroepen tot het Europees jaar van het Cultureel Erfgoed. Om elkaars geschiedenis nog beter te leren kennen is er in het programma aandacht voor de diversiteit van Indisch en Indonesisch erfgoed niet alleen in Nederland maar ook in Indonesië. Verspreid over het seizoen zijn er lezingen over de Indische eetcultuur en muziek, de beheersing van de toenmalige en huidige Indonesische waterhuishouding, het behoud van de Indische architectuur en stedenbouw en het behoud van Indische kunst in de Nederlandse musea. In dit 12e seizoen nog vier themazondagen.

Themazondagen:

- **20 januari 2019** -- 'Indische muziek'

Sprekers: Ellen van Waerden, Henk Mak van Dijk, Ans Gommers-Dekker en Hetty Naaijkens-Retel Helmrich

- **17 februari 2019** -- 'De beheersing van de Indonesische waterhuishouding toen en nu'

Sprekers: Maurits Ertsen, Stephan van der Biezen en de Indonesische ambassadeur I Gusti Agung Wesaka Pu en Dolfi Debrot

- **24 maart 2019** -- 'Behoud van Nederlands-Indische architectuur en stedenbouw'

Sprekers Pauline van Roosmalen, Obbe Norbruis, Frederik Erens en Juliette Roding

- **14 april 2019** -- 'Het behoud van Indische kunst in Nederlandse musea'

Sprekers: Thijs Schoonderwoerd, Jan de Hond, Pauljac Verhoeven en Frans Leidelmeijer

Een toegangsbewijs kost per keer € 28,50 pp.

Zoals gebruikelijk bestelt u de entreebewijzen via de website van de Kumpulan.

Voor vragen kunt u contact opnemen met Geertje Besselink, bestuurslid van de Stichting **Vrienden van Bronbeek**, via: geertjebesselink@gmail.com of 06-20976818.

2. Wastra weekend in Taman Indonesia

In het weekend van 23 en 24 februari 2019 organiseert Dierenpark Taman Indonesia samen met batikkenner en kunstenaar Sabine Bolk een gevarieerd weekend geheel in het teken van deze Indonesische textielkunst, waaronder batik, ikat en songket vallen. Hierbij is het thema: "Dieren in textiel" centraal. Zo zullen er prachtige danskostuums geshowd worden, alsmede een batik expositie en zullen er dierenverhalen door de tuin te zien zijn. Op zondag is het batikplein geopend met diverse batik en textiel pro-ducten van verschillende ontwer-pers uit Nederland en Indonesië.

Op beide dagen zal de bijzondere tentoonstelling "Dieren in Textiel" te zien zijn in het eethuis van Taman Indonesia en er zullen ook bijzondere hoofddeksels te bewonderen zijn.
Voor de kinderen is er een erg leuke en interessante speurtocht uitgezet, waarbij de verhalen van de dieren naar voren komen. Via een speciale route vind je de weg terug tussen de dieren in textiel.

Bij de Photobooth kun je op de foto in Batik kleding. Maak je eigen batik statement en laat een mooie foto achter.

Op zaterdag 23 februari wordt een exclusieve workshop batik gehouden onder leiding van Sabine Bolk en Shuen-Li Spirit.
Zij vertellen je over de rijke geschiedenis van de Batik techniek, die in 2009 door de UNESCO is geplaatst op de werelderfgoedlijst. Sabine en Shuen-Li helpen je op weg in het ontwerpen en uitvoeren van een eigen batikdoek. Aanmelden hiervoor is wel noodzakelijk. Dit kan via de website van Taman Indonesia: http://www.taman-indonesia.nl/

Op 24 februari is er speciale minipasar met 6 standjes vol batik en textiel. Kleding, doeken, tassen en sieraden kunnen bekeken en gekocht worden.

Tevens kun je je eigen batik-doek, ikat-doek of songket meenemen, die op een speciaal spreekuur door kenners onder de loep genomen worden en je iets kunnen vertellen over de herkomst en de geschiedenis ervan, zoals: van welk eiland in Indonesië komt het, welke techniek is gebruikt en uit welke periode is het afkomstig.

Het Wastra weekend wordt gehouden in Dierenpark Taman Indonesia. Adres: Kallenkote 53 in 8345 HE Kallenkote (vlakbij Steenwijk). Toegangsprijs € 8,95 (e-ticket) en € 9,50 (aan de toegangspoort). Deelname aan de workshop kost € 44,50 per persoon (aanmelden via de website: http://www.taman-indonesia.nl/
Op deze site is meer bezoekersinformatie te vinden, zoals de openingstijden en de route vanaf verschillende punten in Nederland, en de parkeergelegen-heid, enz.

N.I.C.C. Magazine

Maandelijks GRATIS *E*-Magazine voor de Indische gemeenschap Meer dan 9700 abonnees

Waardeert u ons werk? Steunt u ons dan met een

donatie

BANK: **NL39 RABO 0129 2168 36** t.n.v. N.I.C.C. te Den Haag

Reparatie, onderdelen, accessoires en batterijen voor al uw elektronische apparatuur. http://www.mobipc.nl/onderdelen

Pasar Kalender 2019

(update: 1 januari 2019)

Februari
16 t/m 24: Amsterdam http://www.istimewa-events.nl

Maart
3, 4: Rijswijk (ZH) www.pasarmalamrijswijk.nl
8, 9, 10: Zwolle http://www.istimewa-events.nl

April
20, 21, 22: Rotterdam http://www.istimewa-events.nl
21, 22: Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl/

Mei
5, 6: Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl
18, 19: Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl/
18, 19: Sluiskil www.pasarsluiskil.nl.
23 t/m 31: Malieveld Den Haag www.tongtongfair.nl

Juni
1, 2: Malieveld, Den Haag www.tongtongfair.
22, 23: Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl/
28, 29, 30: Zeist http://www.istimewa-events.nl

Juli
13, 14: Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl/
24 t/m 28: Steenwijk http://www.istimewa-events.nl.

Augustus
11 t/m 14: Dordrecht http://www.istimewa-events.nl
17: Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl/

September
6, 7, 8: Assen http://www.istimewa-events.nl
14, 15: Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl/
20, 21, 22: Den Bosch http://www.istimewa-events.nl
29, 30: Maastricht http://www.istimewa-events.nl

Oktober
10 t/m 13: Alphen a/d Rijn http://www.istimewa-events.nl

November
3, 4: Rijswijk (ZH) www.pasarmalamrijswijk.nl

December
21 dec. t/m 5 jan.: (behalve 1e Kerstdag en Nieuwjaarsdag)
Arnhem, Burgers Zoo http://www.istimewa-events.nl

Ziet u nog een foutje in deze lijst of heeft u een aanvulling of een aan-/afmelding? Laat het ons weten via e-mail.

Uw pasar aanmelden voor deze lijst ? # info@indisch-centrum-denhaag.nl
ook kleine non-commerciële particuliere en verenigings pasars welkom voor vermelding in deze agenda

Helaas waren wij bij het uitkomen van deze editie niet in staat om deze Pasar Kalender compleet te maken.

Twee grote pasarorganisatoren hebben hun pasars nog niet kunnen doorgeven omdat de één zijn website aan het verbouwen is en dus geen data kon bekendmaken en een ander is kennelijk nog druk in onderhandeling met enkele locaties, want hun data staan nog niet op hun website.

De redactie streeft ernaar om in het februarinummer de ontbrekende data aan deze Kalender te kunnen toevoegen.

Verder zijn er nog een aantal kleine organisatoren, die nog niets doorgegeven hebben voor 2019. Zodra wij deze binnenkrijgen, voegen wij ze aan de lijst toe.

Colofon

Maandelijks Digitaal Magazine

Nederlands Indisch Cultureel Centrum

Hoofdredacteur: Hans Vogelsang
Redactie:
Han Dehne
Ron Kraft
Chinook de Deugd
Columnist: Han Dehne
Correspondenten:
Silfraire Delhaye (Indisch Platform)
Jan van Wagtendonk (Japanse Ereschulden)
Yvonne van Genugten (Sophiahof)
Albert van Prehn (Muziek, column)
Sabina de Rozario (Door Blauwe Ogen)
Armando Ello (Hoezo Indo)
Ivo Pabbruwe (New Zealand)

Vormgeving & lay-out: Hans Vogelsang
Ondersteuning: Groep de Mos
Technische realisatie & verzending:
Dennis van der Ham
http://www.borca-online.nl/

Verschijning: ca. de 15e van elke maand
Sluitingsdatum kopij en advertenties:
de 10e van elke maand
Advertentietarieven: op aanvraag
Abonnementen NICC Magazine: GRATIS
info@indisch-centrum-denhaag.nl
Postadres: Newtonstraat 660
2562 LA Den Haag - Netherlands
W: www.indisch-centrum-denhaag.nl
http://indisch-centrum-denhaag.blogspot.com
@: info@indisch-centrum-denhaag.nl

Rabobank IBAN: NL39 RABO 0129 216 836
t.n.v. N.I.C.C. te Den Haag
BIC: RABONL2U

Overnemen van (delen van de) inhoud is toegestaan, mits met bronvermelding.
© 2019 N.I.C.C. Den Haag

Indisch Centrum Sophiahof Den Haag

Herdenkingssymbool Melati

De Melati, de Indische jasmijn, is het herdenkingssymbool dat u onder andere kunt dragen op 15 augustus.

Prijs: per stuk : € 3,00; per 5 stuks: € 12,50; per 10 stuks: € 25,00
De prijzen zijn incl. administratie- en verzendkosten (Nederland)
Bestellen: http://webshop.indieherdenking.nl/nl/

SHOPDEN
BORCA ONLINE
Borca Computer Online Service
Weimarstraat 39
2562 GP Den Haag
070-364 2806
www.borca-online.nl

Wilt u familie, vrienden of leden van uw club of vereniging gratis abonnee maken? Gebruikt u dan dit formulier

11.1

e-mail adressenlijst

	NAAM	*e*–MAIL ADRES
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		

Deze e-mail-adressenlijst 'knippen en plakken' en versturen naar e-mail: info@indisch-centrum-denhaag.nl of printen en versturen per post (voldoende frankeren) naar: Administratie NICC Magazine # Newtonstraat 660 # 2562 LA Den Haag